

Vluchtelingenwerk
Vlaanderen

Gelijkwaardigheid van buitenlandse diploma's

EEN PRAKTISCHE GIDS

Inhoudstafel

Inleiding	3
1. Het onderwijs in Vlaanderen	4
1.1. Het secundair onderwijs	4
1.2. Het hoger onderwijs	5
2. Overzicht van de procedures voor diplomagelijkschakeling en de betrokken diensten	7
3. Gelijkwaardigheid Diploma Secundair Onderwijs	8
3.1 De Procedure	8
3.2 Adres en inlichtingen	8
3.3 Documenten	8
3.4 Het aanvraagformulier	9
3.5 Duur	10
3.6 Kosten	10
3.7 Opmerkingen en knelpunten	10
3.7.1 Samenstelling dossier	10
3.7.2 Studieduur en -inhoud	10
3.7.3 Vluchtelingen en asielzoekers	11
3.7.4 Studeren voor behalen Vlaams diploma secundair onderwijs	11
3.7.5 Situering diploma's	11
3.7.6 Franse Gemeenschap	11
4. Diploma Hoger Onderwijs: niveaubepaling	12
4.1 De Procedure	12
4.2 Doel	12
4.3 Adres en inlichtingen	12
4.4 Documenten	12
4.5 Aanvraagformulier	13
4.6 Duur	13
4.7 Kosten	13
4.8 Opmerkingen en knelpunten	13
4.8.1 Beëdigde vertaling	13
4.8.2 Onvoltooide studies hoger onderwijs	14
4.8.3 Ontbrekend document	14
4.8.4 Erkende hoger onderwijs instelling	14
5. Diploma Hoger Onderwijs: academische gelijkwaardigheid	15
5.1 De procedure	15
5.2 Doel	15
5.3 Adres en inlichtingen	15
5.4 Documenten	16
5.5 Aanvraagformulier	16
5.6 Duur	17
5.7 Kosten	17
5.8 Opmerkingen en knelpunten	17
5.8.1 Originele beëdigde vertaling	17
5.8.2 Onvolledig dossier	18
5.8.3 Vluchtelingen en asielzoekers	18
5.8.4 Erkende onderwijsinstelling	18
5.8.5 Studieduur en studie-inhoud	18
5.8.6 Niveaugelijkwaardigheid	19
5.8.7 Beschermd beroepen	19
5.8.8 Landspecifieke studies	21
5.8.9 Precedenten	21
5.8.10 Academische gelijkwaardigheid bij de Franse Gemeenschap	21

6. Diploma Hoger Onderwijs: professionele erkenning	22
6.1 De procedure	22
6.2 Bevoegde diensten	22
6.3 Professionele erkenning van onderwijsberoepen	22
6.3.1 Adres en Inlichtingen	23
6.3.2 Documenten	23
6.3.3 Het aanvraagformulier	23
6.3.4 Duur	24
6.3.5 Kosten	24
6.3.6 Opmerkingen en knelpunten	24
6.3.7 Taalexamen Nederlands	24
6.4. Medische beroepen	24
7. Gelijkwaardigheidserkenning volwassenenonderwijs	25
7.1 De procedure	25
7.2 Adres en inlichtingen	25
7.3 Documenten	25
7.4 Aanvraagformulier	26
7.5 Duur	26
7.6 Kosten	27
7.7 Opmerkingen en knelpunten	27
7.7.1 Duur van de opleiding	27
7.7.2 Onvolledig dossier	27
7.7.3 Bedrijfsbeheer	27
8. Studeren in het hoger onderwijs in Vlaanderen	28
8.1. Toelatingsvoorwaarden van het hoger onderwijs	28
8.1.1 Diplomavorwaarden	28
8.1.2 Taalvoorwaarden	29
8.1.3 Specifieke toelatingsproeven	30
8.1.4 Verblijfsstatuut	30
8.1.5 Solvabiliteitsbewijs	30
8.1.6 Ziekteverzekering	30
8.2 Studieduurverkorting	30
8.2.1 Studieduurverkorting op basis van EVK	30
8.2.2 Studieduurverkorting op basis van EVC	31
8.3 Buitenlandse artsen	31
8.4 Het toelatingsdossier	31
9. Nuttige Adressen en Websites	33
9.1 Vluchtelingenwerk Vlaanderen	33
9.2 Overheid	33
9.3 Structuur onderwijs in het buitenland	33
9.4 Gelijkschakeling buitenlandse diploma's in de Franse Gemeenschap	33
9.5 Vertaaldiensten in Vlaanderen	34
9.6 Andere	35
10. Praktische toepassingen	36
10.1 Cases	36
A. Gelijkwaardigheid van diploma secundair onderwijs	36
B. Niveaubepaling & Academische gelijkwaardigheid	36
C. Algemene toepassingen	37
10.2 Bespreking	38
A. Secundaire gelijkwaardigheid	38
B. Niveaubepaling en Academische Gelijkwaardigheid	40
C. Algemene toepassingen	43

Inleiding

Beste lezer,

Veel vluchtelingen en asielzoekers zijn hooggeschoold of hebben een diploma. Toch is de werkloosheidsgraad onder hen zeer groot. Veelal worden hun buitenlandse diploma's onvoldoende naar waarde geschat of zijn ze te weinig gekend. De vraag naar diplomagelijkschakeling komt niet enkel van werkgevers en instanties, maar ook van houders van buitenlandse diploma's zelf. Voor hen heeft de officiële erkenning van hun studies en competenties een belangrijke emancipatorische waarde.

De problemen rond diplomagelijkschakeling vragen om een systematische aanpak. Er is nood aan sensibilisatie van de werkgevers, aangepaste procedures voor gelijkschakeling, een grotere betrokkenheid van de adviseerende hoger onderwijsinstellingen, enzovoort. Daarnaast is advies en begeleiding bij de aanvraag en tijdens de procedure van diplomagelijkwaardigheid absoluut nodig.

In uw handen ligt de 3e uitgave van deze praktische gids. Vluchtelingenwerk Vlaanderen verzamelde de nodige know-how door zelf vluchtelingen en asielzoekers te begeleiden in alle aspecten van de gelijkschakeling van hun diploma's. In deze nieuwe uitgave zijn adressen en websites aangepast, nieuwe richtlijnen van de betrokken administraties opgenomen en belangrijke items uitgebreid. De gids biedt een grondig inzicht in de technische materie van de erkenning van buitenlandse diploma's in Vlaanderen en is daarom een handig werkinstrument voor interculturele werkers, trajectbegeleiders, welzijnswerkers, enzovoort, maar ook voor individuele houders van buitenlandse diploma's.

Na een inleiding over ons onderwijssysteem leest u in de gids alle informatie per procedure. Daarna volgt een adressenlijst van relevante instanties en een gedeelte met praktische vragen en antwoorden. De vragen behandelen veel voorkomende knelpunten en vormen zo een goede voorbereidende oefening voor diegene die geen of weinig ervaring hebben in deze materie.

Tot slot wijzen we hier op het feit dat de gelijkwaardigheid van buitenlandse diploma's een aangelegenheid van de Gemeenschappen is. Deze gids is alleen een handleiding voor de procedures diplomagelijkwaardigheid binnen het departement Onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap. Voor meer informatie betreffende de erkenning van buitenlandse diploma's in de Franse Gemeenschap kan u adressen van de betrokken diensten terugvinden achter in de gids.

Vluchtelingenwerk Vlaanderen – Cel Integratie

1. Het onderwijs in Vlaanderen

Diplomagelijkschakeling in Vlaanderen houdt in dat het niveau en de inhoud van een buitenlands diploma vergeleken wordt met de opleidingen en diploma's die op dit moment bestaan in het Vlaamse onderwijssysteem. Omdat de meeste buitenlandse diploma's vergeleken worden met diploma's en studiebewijzen van het Vlaamse secundair en hoger onderwijs, geven we van deze twee onderwijsniveaus de structuur en enkele belangrijke kenmerken.

1.1. Het secundair onderwijs¹

Het secundair onderwijs is bedoeld voor jongeren van 12 tot 18 jaar. Het voltijds secundair onderwijs is sinds 1989 volgens de eenheidsstructuur georganiseerd. De eenheidsstructuur omvat graden, onderwijsvormen en studierichtingen. De definitieve studiekeuze wordt uitgesteld tot de tweede graad zodat de leerlingen eerst met zoveel mogelijk vakken kunnen kennismaken.

Het grootste deel van de lessen gaat in de eerste graad (1e en 2e jaar) naar de basisvorming. Vanaf de tweede graad (3e en 4e jaar) onderscheiden we vier verschillende onderwijsvormen. De leerling kiest binnen één van deze onderwijsvormen voor een bepaalde studierichting. We geven een woordje uitleg bij de vier onderwijsvormen:

- Het algemeen secundair onderwijs (ASO) legt de nadruk op een ruime algemene vorming die vooral een stevige basis biedt voor het volgen van hoger onderwijs.
- In het technisch hoger onderwijs (TSO) gaat de aandacht vooral naar algemene en technisch-theoretische vakken. Na het TSO kan de jongere een beroep uitoefenen of overstappen naar het hoger onderwijs.
- Het kunstsecundair onderwijs (KSO) koppelt een algemene, ruime vorming aan een actieve kunstbeoefening. Na het KSO kan de jongere een beroep uitoefenen of overstappen naar het hoger onderwijs.
- Het beroepssecundair onderwijs (BSO) is een praktijkgerichte onderwijsvorm waarin de jongere naast algemene vorming vooral een specifiek beroep aanleert.

In de tweede en de derde graad (5^e en 6^e jaar) is er een gemeenschappelijk en een optioneel deel. In het optionele gedeelte wordt de basisvorming aangevuld met een brede waaier van studiemogelijkheden. In de derde graad kan de specifieke vorming nog verfijnd worden met het oog op de uiteindelijke beroepskeuze of de eventuele studieplannen in het hoger onderwijs.

In de vierde graad die voornamelijk verpleegkundige opleidingen omvat, wordt – omwille van de specificiteit – geen basisvorming opgelegd.

Een leerling behaalt het diploma secundair onderwijs na het met vrucht beëindigen van zes jaar ASO, TSO of KSO of zeven jaar BSO.

Met een diploma secundair onderwijs, in om het even welke school, onderwijsvorm of studierichting behaald, heeft de jongere onbeperkt toegang tot het hoger onderwijs.

Jongeren waarvan de fysieke, psychologische, sociale of intellectuele ontwikkeling belemmerd wordt door een handicap, leer- of opvoedingsmogelijkheden kunnen terecht in het buitengewoon secundair onderwijs (BuSO). Deze jongeren hebben tijdelijk of permanent speciale hulp en aangepast onderwijs nodig.

Vanaf de leeftijd van 15 of 16 jaar kan de leerling overstappen naar een deeltijds onderwijssysteem. Jongeren kunnen hiervoor een opleiding volgen in het deeltijds beroepssecundair onderwijs (DBSO). Ze kunnen ook in-

¹ Uit: Onderwijs in Vlaanderen. Het Vlaamse onderwijslandschap in een notendop, 2005, Departement Onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap.

gaan op het aanbod van de leertijd van het VIZO-Syntra-netwerk of op een initiatief van de erkende deeltijdse vorming.

SECUNDAIR ONDERWIJS (12-18j)

1° graad algemeen secundair onderwijs			1° graad beroepsvoorbereidend secundair onderwijs	Buitengewoon secundair onderwijs
2° graad A.S.O.	2° graad K.S.O.	2° graad T.S.O.	2° graad B.S.O.	
3° graad A.S.O.	3° graad K.S.O.	3° graad T.S.O.	3° graad B.S.O.	
			4° graad B.S.O.	

1.2. Het hoger onderwijs²

De Europese landen sloten de Bologna-akkoorden om zo tot een meer eenvormige structuur van het hoger onderwijs te komen. Pijler is de bachelor-masterstructuur. Hierdoor kent het hoger onderwijs in Vlaanderen nog twee soorten onderwijs:

- het hoger professioneel onderwijs
- het academisch onderwijs

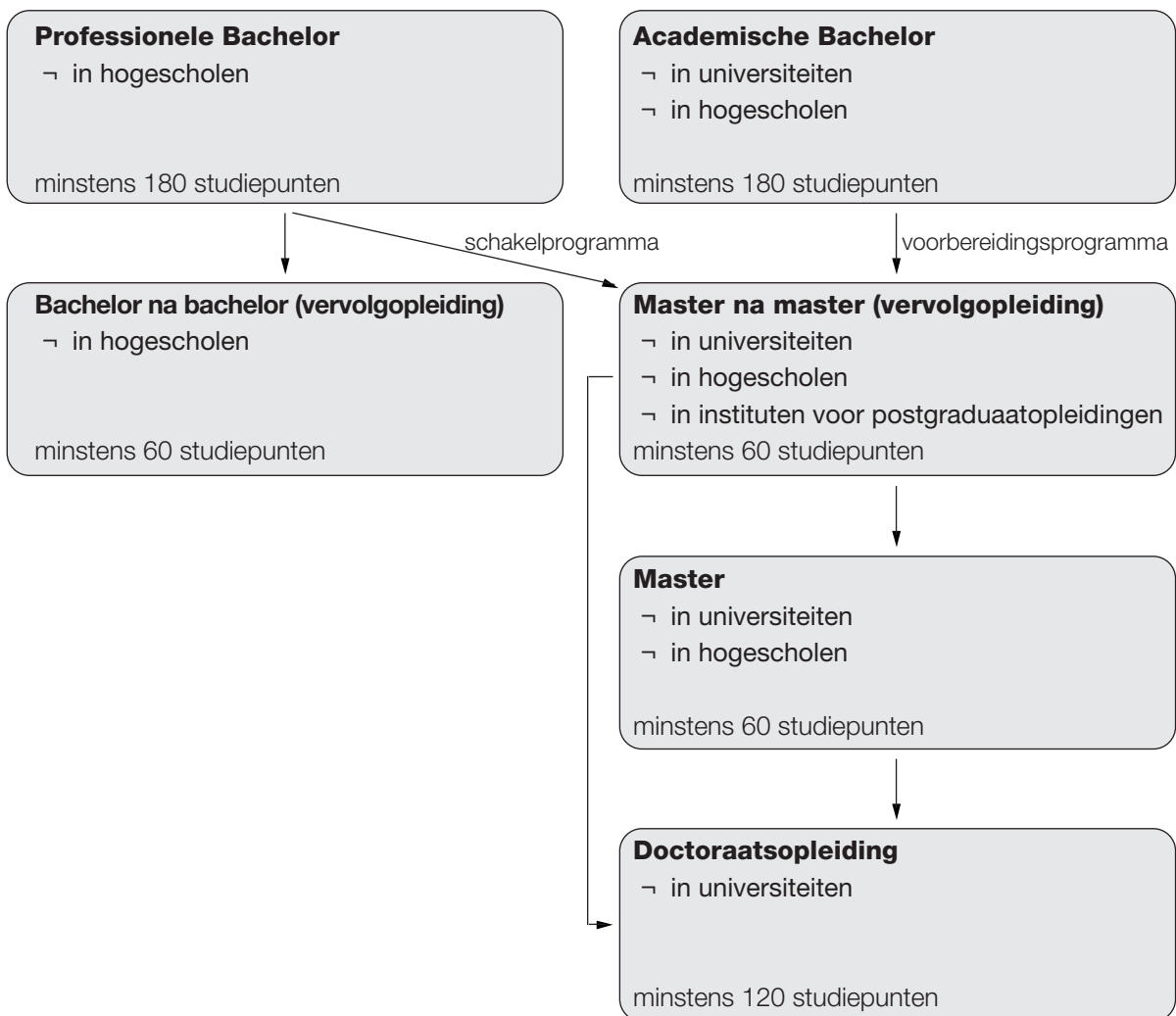
Het hoger professioneel onderwijs bevat alleen bacheloropleidingen en wordt enkel georganiseerd aan de hogescholen. Het academisch onderwijs bevat bachelor- en masteropleidingen. Het academisch onderwijs wordt georganiseerd aan universiteiten en aan de hogescholen binnen het kader van een associatie. Een associatie is een samenwerkingsverband tussen universiteiten en hogescholen. Ze maken een betere wisselwerking mogelijk tussen onderwijs en wetenschappelijk onderzoek in de opleidingen aan de hoger onderwijs-instellingen. Er zijn vijf associaties in Vlaanderen:

- Associatie K.U.Leuven
- Associatie Universiteit-Hogescholen Limburg
- Associatie Universiteit Gent
- Associatie Universiteit en Hogescholen Antwerpen
- Universitaire Associatie Brussel

In de bachelor-masterstructuur wordt een systeem met studiepunten gehanteerd. Daarmee wordt de studieomvang van elke opleiding of elk opleidingsonderdeel uitgedrukt. Eén studiepunt komt overeen met 25 tot 30 uren onderwijs- en studieactiviteiten (lessen, stage, zelfstudie, opzoekingswerk, voorbereiding op en afleggen van examens, enz.). De gebruikelijke studieomvang voor een student die voltijds studeert bedraagt 60 studiepunten per academiejaar. Hieronder volgt een schematisch overzicht van de bachelor-masterstructuur van het hoger onderwijs.

² Uit: Wat na het secundair onderwijs?, najaar 2006, Departement Onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap

DE BACHELOR – MASTERSTRUCTUUR VAN HET HOGER ONDERWIJS IN VLAANDEREN

Afkortingen en termen

BA: bachelor (vroeger: graduaat, kandidatuur, ...). Een professionele bachelor (PBA) leidt op tot een beroep, een academische bachelor (ABA) bereidt voor op een masteropleiding.

BANABA of BNB: staat voor bachelor na bachelor: bacheloropleiding van ten minste 60 studiepunten die aansluit op een andere bacheloropleiding, bv. Specialisatie intensieve zorgen en spoedgevallenzorg na een verpleegkundige opleiding.

MA: master (vroeger: licentiaat): de studieomvang bedraagt ten minste 60 studiepunten en sluit aan op een academische bacheloropleiding, een schakelprogramma of een master.

MANAMA of MNM staat voor master na master: een masteropleiding nadat je al een master behaalde.

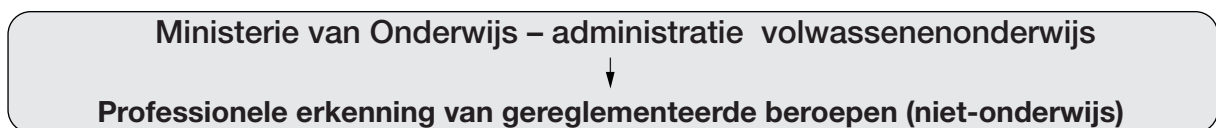
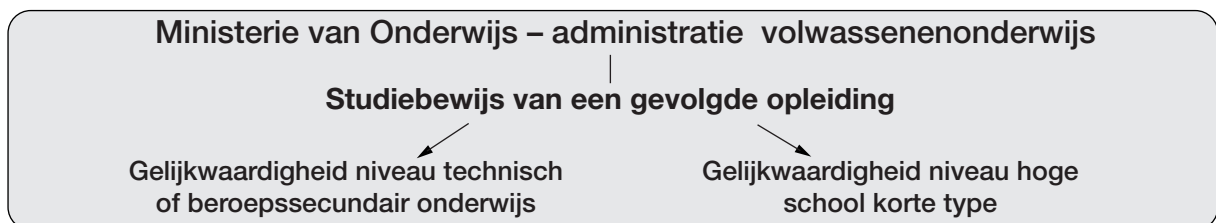
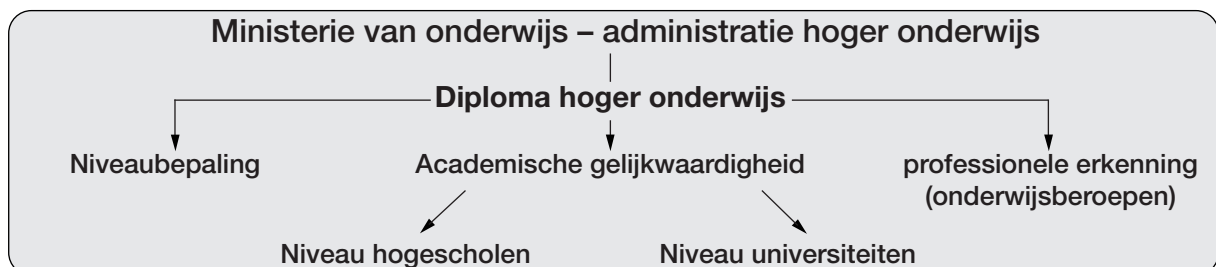
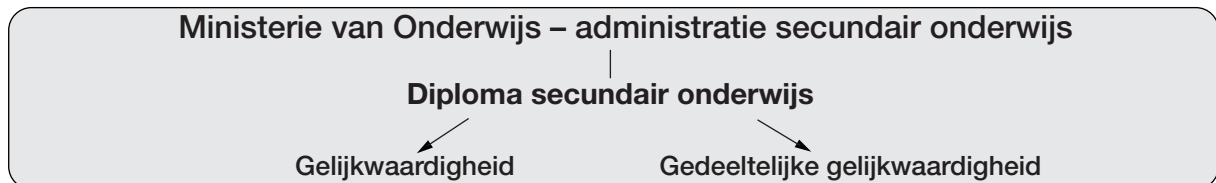
Schakelprogramma: overgangsprogramma tussen professionele bachelor en master met een studieomvang van ten minste 45 studiepunten en ten hoogste 90 studiepunten.

Vorbereidingsprogramma/individueel opleidingsprogramma: overgangsprogramma tussen een academisch gerichte bachelor en master, eventueel te volgen wanneer de bachelor niet rechtstreeks aansluit bij de master. Een individueel opleidingsprogramma mag niet meer dan 15 studiepunten bedragen.

Meer informatie over het studieaanbod en de contactgegevens van de hogescholen en universiteiten vind je op: www.hogeronderwijsregister.be

2. Overzicht van de procedures voor diplomagelijkschakeling en de betrokken diensten

GELIJKSCHAKELING DIPLOMA'S

TOEGANG TOT HET HOGER ONDERWIJS

3. Gelijkwaardigheid Diploma Secundair Onderwijs

3.1 De Procedure

Iedereen met een buitenlands diploma secundair onderwijs kan een gelijkwaardigheid aanvragen. Als die opleiding minstens 12 jaar duurde (lager en secundair samen) is een volledige gelijkwaardigheid met een Vlaams diploma secundair mogelijk. In drie situaties kan de administratie slechts een 'gedeeltelijke gelijkwaardigheid' uitreiken: ofwel duurde de opleiding minder dan 12 jaar (zie 3.7.2.), ofwel maakte de minderjarige aanvrager (= leerling) zijn studies niet af in zijn herkomstland, ofwel beschikte de aanvrager niet over alle nodige documenten. Deze 'gedeeltelijke gelijkwaardigheid' wordt gegeven op een vergelijkbaar niveau binnen ons systeem. Buitenlandse studies van vb. 10 jaar kunnen mogelijk een gelijkwaardigheid krijgen met een studiebewijs van 2^e graad secundair onderwijs of met het 4^e jaar.

De aanvrager dient zijn dossier tot erkenning in bij de administratie secundair onderwijs. Het afdelingshoofd reikt de gelijkwaardigheid uit in naam van de Vlaamse Minister van Onderwijs.

3.2 Adres en inlichtingen

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming
Agentschap voor Onderwijsdiensten
Scholen Secundair Onderwijs en DKO
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

De aanvraag wordt bij voorkeur aangetekend opgestuurd naar bovenstaand adres, of persoonlijk afgeleverd tegen ontvangstbewijs. Voor vragen in verband met de procedure of de afhandeling van een specifiek dossier, kunt u zich richten tot het secretariaat van de administratie: 02/553 87 25 of mevrouw May Van Elst: 02/553 87 13 of meneer Marc Van De Meirssche: 02/ 553 87 03.

3.3 Documenten

Een aanvraagdossier bestaat uit de volgende documenten.

- Aanvraagformulier
- Kopie van het diploma
- Kopie van het vakkenoverzicht met punten: wanneer wel/ wanneer niet? (lees ook 2.1)
 - Algemeen Secundair Onderwijs: het vakkenoverzicht met punten is niet nodig, maar als ze beschikbaar is, voegt u ze best bij het dossier.
 - Technisch Secundair Onderwijs: vakkenoverzicht met punten van het laatste jaar.
 - Beroeps Secundair Onderwijs of Paramedisch Onderwijs: vakkenoverzicht met punten van alle jaren van de betreffende opleiding, EN de punten en de duur van de stages en eventueel stageverslagen.
 - O'levels en A'levels: bepaalde landen hanteren het Angelsaksische systeem dat met Ordinary Levels (O'level) en Advanced Levels (A'level) werkt. Voor een volledige gelijkwaardigheid van het secundair onderwijs op ASO niveau zijn minimum zes O'levels en minimum drie A'Levels nodig. Een extra document is hier nodig dat aantoont hoeveel O' en A' levels werden afgelegd.

Dit kan op het diploma staan aangeduid, op de puntenlijst, of op een ander document dat moet worden aangevraagd bij de buitenlandse school in kwestie. Pas op: vb English en English literature worden als één vak beschouwd. Als er niet voldoende levels behaald zijn, is een gedeeltelijke gelijkwaardigheid mogelijk.

- Kopie van beëdigde vertalingen van het diploma en van het vakkenoverzicht met punten, indien het origineel niet in het Nederlands, Frans, Engels of Duits is opgesteld. Deze vertaling moet in België gemaakt zijn door iemand die als beëdigd vertaler erkend is bij een Belgische rechtbank. Een vertaling uit het land van herkomst wordt niet aanvaard. De vertaling mag gebeuren naar één van de vier bovenstaande talen. (Voor adressen van vertaaldiensten, zie 9.5)

Opmerking over de authenticiteit van documenten:

- Voeg aan het aanvraagdossier geen originele documenten toe, maar kopieën van originelen. Het voor éénsluidend verklaren van diploma's en gelijkaardige documenten voor federale, gewestelijke en andere overheden is afgeschaft sinds 31 maart 2004.¹ Indien de administratie twijfelt aan de authenticiteit van de documenten, kan die vragen dat de aanvrager de originelen opstuurt (bij voorkeur aangetekend verzenden) of ze persoonlijk aflevert (tegen een ontvangstbewijs).
- In een aantal gevallen vraagt de administratie extra informatie:
 - Marokkaanse Bacalaureaatdiploma's: het vakkenoverzicht met de punten van het laatste jaar en een kopie van de identiteitskaart.
 - Voor bepaalde landen vraagt de administratie extra informatie die de authenticiteit van de documenten kan bevestigen (vb officiële bevestiging van het ministerie van onderwijs van het betreffende land).
 - Voor bepaalde diploma 's of opleidingen vraagt de administratie extra informatie om de studie beter te kunnen vergelijken met een Vlaamse studie (vb een geattesteerd lessenrooster).

3.4 Het aanvraagformulier

U kan het aanvraagformulier op bovenvermeld adres (zie boven: 3.2) telefonisch of schriftelijk aanvragen of downloaden en afdrukken op deze website:

<http://www.ond.vlaanderen.be/secundair/gelijkwaardigheid/gelijkwaardigheid-aanvraag.htm>.

Tips voor het invullen:

- Vul de naam van de aanvrager in zoals die op het diploma vermeld is (dit kan vb. de meisjesnaam zijn voor gehuwde vrouwen).
- Bij 'doel van de aanvraag': de administratie behandelt de aanvraag niet in het kader van verder studeren in het hoger of universitair onderwijs, wel in het kader van 'tewerkstelling'.
- In het kader op de 2e pagina noteert u een chronologische weergave van de studieloopbaan, te beginnen met het lager onderwijs.
- Bij 'onderwijsinstelling' schrijft u de naam van de specifieke school. Bij 'omschrijving der studies' vermeldt u het niveau van de studies (vb. lager onderwijs, primary school, lycée,...).
- In de kolom 'Studiebewijzen/ resultaten' schrijft u of de aanvrager 'geslaagd' was, met eventuele vermelding van de naam van het behaalde diploma.
- De organisatie die de aanvrager begeleidt, kan haar adres vermelden op het aanvraagformulier, zodat de communicatie via de organisatie gebeurt. Dit vergemakkelijkt de opvolging van het dossier.

¹ Meer info over het éénsluidend verklaren van documenten: www.eensluidendverklaring.be

3.5 Duur

De procedure van secundaire gelijkwaardigheid duurt normaal een maand na het openen van het dossier, maar kan langer duren. Hier speelt het indienen van een volledig dossier een belangrijke rol. Wanneer door onvolledigheid om bijkomende documenten wordt verzocht, zal dit de procedure aanzienlijk vertragen. Indien u na het verstrijken van lange tijd nog geen antwoord hebt ontvangen, kan u contact opnemen met de administratie (zie 3.2).

3.6 Kosten

- Procedure: de aanvraag voor de gelijkwaardigheid van het secundair diploma bij het Vlaams Ministerie van Onderwijs is gratis.
- Beëdigde vertalingen: wanneer deze vereist zijn, vormen de beëdigde vertalingen de voornaamste kost. De exacte prijs valt moeilijk te schatten en varieert afhankelijk van het aantal pagina's, de originele taal en de doeltaal. (Voor adressen van vertaaldiensten: zie hoofdstuk 9.5)

3.7 Opmerkingen en knelpunten

3.7.1 Samenstelling dossier

- Kopieën: meestal volstaan gewone kopieën van de documenten. De administratie kan wel, vb. bij twijfel over de authenticiteit, schriftelijk verzoeken om de originele documenten op te sturen (bij voorkeur aangetekend verzenden) of persoonlijk af te leveren (tegen ontvangstbewijs).
- Voorafgaande diploma's: de administratie kan vb een voorafgaand diploma vragen als iemand een postsecundair diploma voorlegt. De vraag om extra documenten kan de procedure aanzienlijk vertragen. Om dit te vermijden, is het belangrijk onmiddellijk een volledig dossier in te dienen. Indien u twijfelt over de samenstelling, neemt u best contact op met de administratie (3.2.).
- Werkervaring: het heeft geen zin om werkattesten of andere bewijzen van werkervaring toe te voegen. Werkervaring heeft geen invloed op het onderzoek van de aanvraag tot secundaire gelijkwaardigheid.

3.7.2 Studieduur en -inhoud

- 12 jaar: de administratie geeft een 'volledige gelijkwaardigheid' met een diploma secundair onderwijs als de inhoud van de studies overeenkomt met de studie-inhoud van Vlaamse studies secundair onderwijs EN als de totale studieduur van het lager en het secundair onderwijs samen in het land van herkomst minimum 12 jaar bedraagt.
- Minder dan 12 jaar: in sommige landen, zoals bijv. Turkije of de ex-Sovjet landen bedraagt de totale studieduur (lager + secundair) 11 jaar of minder. Aanvragers uit dergelijke onderwijssystemen krijgen een 'gedeeltelijke gelijkwaardigheid' voor het aantal gevolgde jaren. Dikwijls komt dit overeen met een gelijkwaardigheid tot en met het '4^e jaar secundair onderwijs' of 'de 2^e graad' van het secundair onderwijs. Voor diploma's binnen het ASO kan ook een gedeeltelijke gelijkwaardigheid voor het '5^e jaar secundair onderwijs' of 'de 2^e graad + 1 jaar' worden gegeven.
- Minder dan 12 jaar en diploma/ studies hoger onderwijs: als de aanvrager na zijn secundaire studies nog een diploma hoger onderwijs behaalde, of hij kan bewijzen dat hij studies in het hoger onderwijs volgde of daarvoor was toegelaten, is het belangrijk deze informatie bij de aanvraag secundair onderwijs toe te voegen. Soms houdt de administratie hier rekening mee en geeft ze toch een volledige gelijkwaardigheid. Indien mogelijk, voegt de aanvrager de niveaubepaling (zie 4) uitgereikt door de administratie hoger onderwijs (NARIC) toe. Anders kan hij een ander bewijs van studies hoger onderwijs (studentenkaart, puntenlijst van één jaar studies, enzovoort) of toegang tot het hoger onderwijs toevoegen. OPGELET: het kan dus beter zijn om eerst een niveaubepaling aan te vragen, om dit toe te voegen aan

de aanvraag tot secundaire gelijkwaardigheid. Het is bijvoorbeeld mogelijk bij NARIC een verklaring te krijgen dat een diploma secundair onderwijs toegang verleent tot het hoger onderwijs in het herkomstland. (Contacteer hiervoor NARIC: Betty De Geeter, 02/ 553 98 20.) Verklaringen die vermelden tot welke studies het behaalde diploma in het land van uitreiking toegang verleent, kunnen ook zeer nuttig zijn.

- Inhoud van de studies: niet alleen de duur, maar ook de inhoud van de studies zijn bepalend om een volledige gelijkwaardigheid te krijgen. Als de inhoud te verschillend is met een vergelijkbare Vlaamse studie, krijgt de aanvrager een negatief besluit of een 'gedeeltelijke gelijkwaardigheid'.

3.7.3 Vluchtelingen en asielzoekers

Een aanvraagdossier wordt alleen behandeld als het volledig is en alle gevraagde documenten bevat. Vluchtelingen en asielzoekers komen hierdoor soms in de problemen, omdat zij vaak geen contact met hun land van herkomst kunnen opnemen om daar de ontbrekende documenten op te vragen.

Vroeger konden zij met een onvolledig dossier een gelijkwaardigheid aanvragen op basis van een 'verklaring op eer'. Sinds half 2005 is deze mogelijkheid opgeschort. Alleen minderjarige asielzoekers en minderjarige vluchtelingen kunnen een beroep doen op deze 'verklaring op eer'. Daarmee wordt bepaald in welk jaar van de middelbare school ze moeten instappen.

Vluchtelingen en asielzoekers die onvoldoende documenten hebben, kunnen steeds trachten een dossier in te dienen met een motivatiebrief erbij, maar het resultaat hiervan is onzeker.

3.7.4 Studeren voor behalen Vlaams diploma secundair onderwijs

Aanvragers met een negatief antwoord of een gedeeltelijke gelijkwaardigheid, kunnen alsnog het Vlaamse diploma secundair onderwijs behalen. Ze kunnen zich inschrijven in het volwassenenonderwijs of het examen afleggen voor de Centrale Examencommissie (adres: zie hoofdstuk 9.6). Wie wil verder studeren in het Hoger Onderwijs kan zich rechtstreeks richten tot de hogeschool of de universiteit en daar de bijzondere toelatingsproef afleggen. Deze proef wordt georganiseerd voor iedereen die geen diploma van secundair onderwijs kan voorleggen.

3.7.5 Situering diploma's

- Indien het voorgelegde diploma moeilijk te situeren is, kan de structuur van het onderwijs in herkomstlanden nagekeken worden op de volgende Engelstalige website <http://www.unesco.org/iau/whed-2000.html>.
- De situering van het diploma van verpleegkundigen is problematisch, gezien de strikte vereiste dat de buitenlandse studies in duur gelijk moeten zijn aan de Vlaamse. Grote verschillen qua studieduur en -inhoud met de Vlaamse opleidingen verpleegkunde komen heel vaak voor en beroepservaring wordt ook hier niet in beschouwing genomen. Het onmiddellijke gevolg is dat diploma's die niet strikt aan de duur voldoen van de Vlaamse bachelor verpleegkunde (A1) of verpleegkunde 4e graad (A2 – BSO), nl. 3 jaar na 12 jaar secundair onderwijs, meestal gelijkwaardig worden verklaard met het diploma personenzorg (3e graad TSO; de administratie gebruikt in haar gelijkwaardigheidbesluit meestal de oude naam van deze opleiding, nl. aspirant-verpleegkunde).

3.7.6 Franse Gemeenschap

Franstalige inwoners van Brussel en de Franse Gemeenschap worden verondersteld bij de Franstalige Gemeenschap een aanvraag in te dienen. (Contactgegevens zie 9.4) Hebben zij echter voor studies of tewerkstelling in Vlaanderen een gelijkwaardigheid nodig van de Vlaamse Gemeenschap, dan kunnen ze ook een aanvraagdossier indienen bij het Vlaamse Ministerie van Onderwijs.

4. Diploma Hoger Onderwijs: niveaubepaling

4.1 De Procedure

Een niveaubepaling is geen officieel gelijkwaardigheidbesluit. Het situeert een buitenlands diploma in één van de Vlaamse onderwijsniveaus, met name het hoger onderwijs (hogescholen en universiteiten).

Een niveaubepaling bevestigt dat het diploma van de aanvrager uitgereikt werd door een erkende buitenlandse instelling van hoger onderwijs en dat de studies minimum 3 jaar duren. De procedure bestaat dus uit het nagaan van twee zaken: (1) is de onderwijsinstelling die het diploma heeft uitgereikt erkend door het Ministerie van Onderwijs van het betreffende land? en (2) is de officiële duur van de opleiding minimum drie jaar?

De niveaubepaling zegt dus niet met welk Vlaams equivalent een buitenlands diploma te vergelijken valt.

4.2 Doel

Een niveaubepaling volstaat niet voor functies bij overheidsdiensten of voor mensen met beschermde beroepen. Zij hebben altijd een academische gelijkwaardigheid nodig (zie hoofdstuk 5).

Voor sommigen is het onmogelijk om een academische gelijkwaardigheid te krijgen. Voor hen biedt de niveaubepaling toch nog een vorm van erkenning van hun studieniveau.

De niveaubepaling kan volstaan voor sommige werkgevers in de privé-sector, maar dat hangt af van de goodwill van de werkgever. De niveaubepaling kan ook handig zijn om toe te voegen aan een aanvraag secundaire gelijkwaardigheid (zie 3.7.2). Indien een aanvrager zich wil vestigen als zelfstandige kan de niveaubepaling hem vrijstellen van de wettelijk verplichte basisopleiding bedrijfsbeheer.

4.3 Adres en inlichtingen

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming
Agentschap voor Hoger Onderwijs en Volwassenenonderwijs
Afdeling Hoger Onderwijs
NARIC – Vlaanderen
H. Conscience gebouw, Toren A7
Koning Albert II-laan 15
1210 Brussel

De aanvraag wordt bij voorkeur aangetekend opgestuurd naar bovenstaand adres, of persoonlijk afgeleverd tegen ontvangstbewijs. Voor inlichtingen over de niveaubepaling neemt u contact op met het secretariaat van de administratie: 02/553 98 17 of met Christine Van De Velde 02/ 553 98 27.

4.4 Documenten

Een aanvraagdossier bestaat uit de volgende documenten:

- Aanvraagformulier
- Een kopie van het buitenlands diploma hoger onderwijs. Een gewone kopie volstaat: een voor éénsluïdend verklaard afschrift is niet gevraagd (zie 3.3).
- Originele beëdigde vertaling van het diploma: indien de taal van het diploma niet het Nederlands, Engels, Frans of Duits is, dan moet een originele beëdigde vertaling worden toegevoegd (voor adressen van ver-

taaldiensten, zie 9.5). Deze vertaling mag zowel van een beëdigd vertaler uit het land van herkomst als uit België komen. Op eenvoudig verzoek kan men na afhandeling van de aanvraag de originele beëdigde vertaling terugkrijgen (zie ook hoofdstuk 4.8.1.).

4.5 Aanvraagformulier

Het Nederlandstalig of Engelstalig aanvraagformulier kan u op bovenvermeld adres (zie 4.3) telefonisch of schriftelijk aanvragen of downloaden op deze website: <http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/Naric/default.htm>.

Dit formulier mag u kopiëren, het is niet nodig om telkens een nieuw aan te vragen.

Tips voor het invullen:

- Vul de naam van de aanvrager in zoals die op het diploma vermeld is. (dit kan bv. de meisjesnaam zijn voor gehuwde vrouwen).
- Bij 'doel van de aanvraag': de administratie behandelt de aanvraag niet in het kader van verder studeren in het hoger of universitair onderwijs, wel in het kader van 'tewerkstelling'.
- Vul de naam van de onderwijsinstelling best in zoals u ze terugvindt op de vertaling. Indien er geen vertaling nodig is, schrijft u de naam van de school die op het diploma staat (zie ook 4.8.4.).
- De organisatie die de aanvrager begeleidt, kan haar adres vermelden op het aanvraagformulier, opdat de communicatie via de organisatie gebeurt. Dit vergemakkelijkt de opvolging van het dossier.
- De studieduur is de duur die de studie normaal, officieel in beslag neemt. Dit kan verschillen van de werkelijke studieduur als iemand vb een jaar heeft overgedaan.). Indien dit verschilt, schrijf dan tussen haakjes of onderaan bij 'extra opmerkingen' de reële studieduur.

4.6 Duur

De afhandeltijd voor een niveaubepaling is op dit ogenblik vastgesteld op twee maanden. De aanvrager krijgt kort na het indienen van het aanvraagdossier een brief met de datum waarrond hij een antwoord kan verwachten.

4.7 Kosten

- Procedure: de aanvraag van een niveaubepaling is gratis.
- Beëdigde vertaling: wanneer deze vereist is, vormt de beëdigde vertaling de voornaamste kost. De exacte prijs valt moeilijk te schatten en varieert afhankelijk van de hoeveelheid tekst, de bron- en de doeltaal (voor adressen van vertaaldiensten, zie 9.5).

4.8 Opmerkingen en knelpunten

4.8.1 Beëdigde vertaling

De administratie aanvaardt voor een niveaubepaling zowel een Belgische beëdigde vertaling als een vertaling gemaakt in het herkomstland. De aanvrager moet wel een origineel exemplaar van de vertaling indienen, dus geen kopie. Het moet wel gaan om een originele vertaling. Let op: op de vertaling moet naast de stempel van de vertaler ook de stempel van de bevoegde rechtbank staan. Als de aanvrager bij NARIC nog een andere procedure heeft lopen, kan hij verwijzen naar de originele vertaling in het dossier van niveaubepaling. Heeft hij voor andere diensten een originele beëdigde vertaling nodig, dan bestelt hij best meerdere originele exem-

plaren bij de vertaler. Als de procedure afgesloten is, kan de aanvrager de originele beëdigde vertaling weer opvragen bij de administratie.

4.8.2 Onvoltooide studies hoger onderwijs

Indien men de studies hoger onderwijs niet heeft beëindigd en dus geen eindexamen heeft behaald, is een niveaubepaling niet mogelijk.

4.8.3 Ontbrekend document

Het is mogelijk dat een aanvrager de studies hoger onderwijs wel heeft afgerond en wel degelijk een diploma heeft behaald, maar dat het document zelf niet in zijn bezit is. In sommige landen wordt het diploma pas na 5 jaar afgeleverd en heeft de aanvrager een voorlopig certificaat. In dit geval kan het voorlopig certificaat het diploma vervangen.

4.8.4 Erkende hoger onderwijs instelling

- Als de administratie de onderwijsinstelling niet terug vindt in de lijst met erkende hoger onderwijsinstellingen, stelt men de aanvrager hiervan schriftelijk op de hoogte. Op dat ogenblik ligt de bewijslast bij de aanvrager: wanneer hij kan aantonen dat de onderwijsinstelling wel degelijk erkend is als hoger onderwijs door het ministerie van onderwijs van het herkomstland, dan kan de niveaubepaling alsnog worden uitgereikt. Om dit na te gaan en te bewijzen, contacteert de aanvrager ofwel de ambassade in België of het ministerie van onderwijs van het herkomstland, en vraagt om een officiële bevestiging hiervan.
- Door een simpele naamswijziging kan soms al verwarring optreden en wordt een instelling soms niet teruggevonden als erkende hoger onderwijs instelling. In dit geval moet de aanvrager een officiële bevestiging voorleggen dat de naamsverandering bevestigt en dat vermeldt dat de instelling onder de huidige naam wel degelijk erkend door het ministerie van onderwijs. Ook deze bevestiging kan hij opvragen bij de ambassade of het ministerie van onderwijs van zijn thuisland.
- Het meest problematisch in dit opzicht zijn militaire instellingen. Zij vallen niet binnen de bevoegdheid van het ministerie van onderwijs in het herkomstland, maar onder de bevoegdheid van het ministerie van defensie. De opleidingen aan militaire scholen in ex-Sovjet landen (voor 1991) vormen meestal geen probleem. In alle andere gevallen contacteert de aanvrager de ambassade of het ministerie van onderwijs van het herkomstland om een officiële bevestiging te vragen. Ook veel privé-scholen zijn niet erkend door het ministerie van onderwijs van het land.
- Indien de instelling die het diploma uitreikte niet erkend is als hoger onderwijs, dan is een niveaubepaling niet mogelijk. NARIC stuurt een brief met het negatieve besluit naar de aanvrager.

Wie twijfelt of het voorgelegde diploma effectief een diploma hoger onderwijs is, kan zelf de structuur van het hoger onderwijs in herkomstlanden nakijken op deze Engelstalige website: <http://www.unesco.org/iau/whed-2000.html>.

5. Diploma Hoger Onderwijs: academische gelijkwaardigheid

5.1 De procedure

Een academische erkenning is een officiële bevestiging van de gelijkwaardigheid van twee diploma's hoger onderwijs, in dit geval: een buitenlands diploma en een Vlaams diploma hoger onderwijs. Om een buitenlands diploma gelijk te schakelen, wordt de buitenlandse studie vergeleken met de gelijkaardige studies in Vlaanderen.

Voor een volledige gelijkwaardigheid zijn ten minste twee adviezen van Vlaamse hoger onderwijsinstellingen vereist en het advies van NARIC-Vlaanderen. NARIC-Vlaanderen is de Vlaamse cel van het National Academic Recognition and Information Center, opgericht door de Europese Commissie. Een houder van een buitenlands diploma stuurt zijn dossier op naar NARIC, die op zijn beurt advies vraagt aan de Vlaamse hoger onderwijsinstellingen.

Indien de gemotiveerde adviezen van de hogescholen of universiteiten overwegend positief zijn, dan verleent NARIC de volledige erkenning. Indien de gemotiveerde adviezen van de hogescholen of universiteiten overwegend negatief, dan brengt NARIC de aanvrager officieel op de hoogte waarom hij de erkenning niet krijgt. NARIC doet geen uitspraken over studieduurverkorting. Wie opnieuw of verder wil studeren zie hoofdstuk 8.

5.2 Doel

Een academische erkenning is een vereiste voor examens of tewerkstelling bij overheidsdiensten en speelt een grote rol bij het solliciteren in de privé-sector. De academische erkenning is immers de grootste validering (groter dan een niveaubepaling) van een buitenlands diploma.

Naast de academische gelijkwaardigheid is er voor EU onderdanen met een beschermd beroep nog een andere mogelijkheid om beroepsbekwaamheid te verkrijgen (zie hoofdstuk 6: Professionele Erkenning).

5.3 Adres en inlichtingen

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming
Agentschap voor Hoger Onderwijs en Volwassenenonderwijs
Afdeling Hoger Onderwijs
NARIC – Vlaanderen
H. Conscience gebouw, Toren A7
Koning Albert II-laan 15
1210 Brussel

De aanvraag wordt bij voorkeur aangetekend opgestuurd naar bovenstaand adres, of persoonlijk afgeleverd tegen ontvangstbewijs. Voor inlichtingen over de academische gelijkwaardigheid neemt u contact op met het secretariaat van de administratie: 02/553 98 17.

Of kan u zich richten tot :

- Lut Vleeracker: 02 / 553 98 18 (Academische erkenning universiteiten Afrika, Amerika, Australië en Rusland)

- Lydia Van Bossuyt: 02 /553 98 43 (Academische erkenning universiteiten Azië en Europa)
- Marina De Rybel: 02 /553 98 16 (Academische erkenning hogescholen)

5.4 Documenten

De volgende documenten zijn vereist om een aanvraagdossier samen te stellen. Let op: alle onderstaande documenten (behalve het aanvraagformulier) moeten in viervoud ingediend worden. Men dient dus in feite 4 keer hetzelfde pakket in: 3 dossiers worden door NARIC voor advies naar 3 Vlaamse onderwijsinstellingen doorgestuurd. (Voor meer informatie over onvolledige dossiers, zie 5.8.2)

- Aanvraagformulier
- Kopie van diploma(s) hoger onderwijs. Naast een kopie van het einddiploma (vb. 'Master') is het best om ook een kopie van het voorafgaande diploma hoger onderwijs, (vb. 'Bachelor') toe te voegen.
- Kopie van het vakkenoverzicht met studieresultaten en studieomvang (= puntenlijsten met uren, credits...) van elk jaar.
- Kopie van het studieprogramma (korte toelichting over de inhoud van de vakken) van elk jaar.
- Kopie van stagedocumenten (indien er stage voorzien was in het studieprogramma).
- Kopie van de thesis. De thesis mag ook op een CD-ROM of diskette staan. Indien de thesis niet in het Nederlands, Engels, Frans of Duits is opgesteld, schrijft de aanvrager zelf een samenvatting van 3 blz. in één van de bovenvermelde talen.
- Originele beëdigde vertaling: indien de originele taal niet het Nederlands, Frans, Engels of Duits was, moet van alle officiële documenten (het diploma, het vakkenoverzicht, het werkboekje...) één originele beëdigde vertaling en 3 gewone kopieën van deze vertaling worden toegevoegd. De vertaling mag zowel door een beëdigd vertaler in het herkomstland als in België gemaakt zijn. (Voor adressen van vertaaldiensten, zie 9.5)

Voor het academische gelijkwaardigheidsonderzoek kunnen beroepservaring of andere relevante opleidingen wel degelijk een verschil maken. Daarom is het aan te raden om, indien mogelijk, ook deze extra documenten toe te voegen:

- Bewijs van relevante beroepservaring (bijvoorbeeld een arbeidscontract, 'werkboekje', aanbevelingsbrief, enzovoort)
- Studiebewijzen van extra relevante opleidingen
- Andere werken, taken, schrijfoverdrachten, verslagen, publicaties, enzovoort die in het kader van de studies werden gemaakt.

5.5 Aanvraagformulier

Het Nederlandstalige of Engelstalige aanvraagformulier kan u telefonisch of schriftelijk aanvragen op het secretariaat: 02/ 553 98 17 of downloaden op deze website: <http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/Naric/default.htm>. Het is mogelijk dit formulier te kopiëren; zo hoeft u niet telkens een nieuw aan te vragen.

Tips voor het invullen:

- Vul de naam van de aanvrager in zoals die op het diploma vermeld is (dit kan vb. de meisjesnaam zijn voor gehuwde vrouwen).
- Bij 'doel van de aanvraag': de administratie behandelt de aanvraag niet in het kader van verder studeren in het hoger of universitair onderwijs, wel in het kader van 'tewerkstelling'.
- Vul de naam van de onderwijsinstelling in zoals die op het diploma staat. Is het diploma vertaald, noteer dan de naam zoals die op de beëdigde vertaling staat (Zie ook 5.8.3).

- De organisatie die de aanvrager begeleidt, kan haar adres vermelden op het aanvraagformulier, opdat de communicatie via de organisatie gebeurt. Dit vergemakkelijkt de opvolging van het dossier.
- De 'studieduur' is de duur die de studie 'normaal', officieel in beslag neemt. Dit kan verschillen van de werkelijke studieduur (als iemand bv. een jaar heeft overgedaan). Indien dit verschilt, schrijf bij 'extra opmerkingen' ook de werkelijke studieduur met een verklaring voor deze afwijking.
- Onder 'extra opmerkingen' is beperkte plaats voor verduidelijking van het dossier. De aanvrager kan altijd een extra blad toevoegen. Het is zeer belangrijk om hier alle afwijkende zaken of extra informatie aan te stippen. Bv. verduidelijken waarom documenten ontbreken of zelf werden opgesteld, vluchtelingenstatuut toelichten, verzoeken om een verkennend gesprek, verduidelijken van afwijkende studieduur, naamsveranderingen van instellingen, enzovoort (zie ook 5.8).

5.6 Duur

De procedure tot gelijkwaardigheid duurt officieel drie maanden na het openen van het dossier. De aanvrager krijgt kort na het indienen van het aanvraagdossier een brief met de datum waarrond hij een antwoord kan verwachten. NARIC stuurt het dossier voor advies door naar minimum twee (meestal drie) hogescholen of universiteiten. Zij krijgen 40 kalenderdagen om een advies te formuleren. Mogelijk krijgt de aanvrager in deze periode een uitnodiging voor een verkennend gesprek. Hij kan dan de aanvraag bij de betreffende onderwijsinstelling gaan verduidelijken. Na ontvangst van de adviezen formuleert NARIC het definitieve gelijkwaardigheidbesluit. Officieel duurt deze afhandeling maximum drie maanden, in de praktijk duurt de procedure vaak langer. Schoolvakanties kunnen vb voor aanzienlijke vertraging zorgen. Als een dossier onvolledig is, kan NARIC om de ontbrekende documenten vragen. Als een dossier bij de Vlaamse universiteiten een negatief besluit krijgt, stuurt NARIC het dossier automatisch voor advies naar de Vlaamse hogescholen. Ook zij krijgen 40 kalenderdagen om een advies te formuleren. Op die manier kan het dus dubbel zo lang duren vooraleer de aanvrager een definitief antwoord krijgt.

5.7 Kosten

- Procedure: de aanvraag voor een academische gelijkwaardigheid bij het Vlaams Ministerie van Onderwijs is gratis.
- Beëdigde vertalingen: Het vertalingwerk is de voornaamste kost voor de aanvrager. De kostprijs kan behoorlijk oplopen naargelang het aantal pagina's. Let wel: voor de thesis en het studieprogramma is geen beëdigde vertaling nodig; die kan men zelf samenvatten (thesis) en vertalen (studieprogramma) in het Nederlands, Frans, Engels of Duits.
- Kopieën: Gezien het hele pakket in 4 exemplaren nodig is, kan ook dit wat meer kosten.

5.8 Opmerkingen en knelpunten

5.8.1 Originele beëdigde vertaling

De administratie aanvaardt voor een academische erkenning zowel een Belgische beëdigde vertaling als een beëdigde vertaling gemaakt in het herkomstland (in het Nederlands, Frans, Engels of Duits). Het moet wel gaan om een originele beëdigde vertaling, telkens met drie gewone kopieën er bij. Let op: op de vertaling moet ook de stempel van de rechtbank staan, naast de stempel van de vertaler. Als de aanvrager bij NARIC nog een andere procedure heeft lopen, kan hij daar verwijzen naar de originele vertaling in het dossier van academische gelijkwaardigheid of omgekeerd. Heeft hij voor andere diensten een originele vertaling nodig, dan bestelt hij best meerdere exemplaren bij de vertaler. Als de procedure afgesloten is, kan de aanvrager de originele vertaling schriftelijk opvragen bij de administratie. (Voor adressen van vertaaldiensten, zie 9.5)

5.8.2 Onvolledig dossier

Hoe meer informatie een dossier bevat, hoe beter voor de afhandeling van de aanvraag. Het indienen van een onvolledig dossier kan de afhandeling aanzienlijk vertragen - gezien om bijkomende documenten zal worden gevraagd – of kan een negatieve invloed op de beslissing hebben. Het is dus belangrijk om de adviserende instellingen zo veel mogelijk informatie te geven over de gevolgde buitenlandse opleiding, zodat zij de vergelijking ten gronde kunnen uitvoeren.

Indien de aanvrager onmogelijk bepaalde vereiste documenten kan verzamelen, kan hij toch nog een aanvraag indienen. Hij noteert dan bij extra opmerkingen welke documenten ontbreken en wat hiervoor de reden is.

- Als de thesis ontbreekt, kan de aanvrager zelf een samenvatting schrijven. Het is belangrijk om daar ook de referenties (of literatuurlijst) in te schrijven. In sommige landen worden de thesissen na vijf jaar uit het archief gehaald en vernietigd. Dan vraagt de aanvrager best een officiële bevestiging aan de onderwijsinstelling dat de thesis is vernietigd. Voor diploma 's uit Rusland is een samenvatting of attest van vernietiging niet langer nodig, op voorwaarde dat de titel en de punten in de puntenlijst zijn opgenomen.
- Een voorlopig certificaat kan het uiteindelijke diploma vervangen bij de aanvraag van een academische gelijkwaardigheid. In bepaalde landen wordt het diploma pas afgegeven na vijf jaar. Dit geldt niet voor landen waar betaald moet worden voor diploma 's, daar is wel degelijk het diploma zelf nodig.

Voor een academische erkenning is zowel de studieloopbaan als de beroepservaring van belang. Het toevoegen van documenten die relevante beroepservaring of andere activiteiten (conferenties, publicaties, lesgeven, onderzoek, extra scripties en schrijfopdrachten, enzovoort) aantonen, kan doorslaggevend zijn bij het verstrekken van een advies. Voeg daarom, indien mogelijk, ook dergelijke documenten toe aan het dossier en vermeld ze in het aanvraagformulier.

5.8.3 Vluchtelingen en asielzoekers

Vluchtelingen en asielzoekers kunnen een onvolledig dossier indienen. Door hun statuut kunnen zij vaak geen contact opnemen met hun land van herkomst om de ontbrekende documenten op te vragen. Zij proberen best een zo volledig mogelijk dossier samen te stellen (zoals hierboven vermeld), en voegen bij hun dossier een kopie van hun statuut als (kandidaat-) vluchteling.

Wanneer een instelling dit nodig acht, kan zij de asielzoeker of vluchteling uitnodigen op een verkennend gesprek om lacunes in het dossier toe te lichten. Een verkennend gesprek is een peilgesprek naar de bekwaamheid en de vaardigheden van de betrokkene, het is geen examen. De aanvrager vraagt best zelf een verkennend gesprek aan in het aanvraagformulier (bij 'extra opmerkingen') indien hij onvoldoende documenten kan voorleggen. Indien de aanvrager uitgenodigd wordt op een verkennend gesprek is het belangrijk hierop in te gaan. Niet komen opdagen of weigeren hieraan deel te nemen, zal leiden tot een negatief advies. Als 2 universiteiten een negatief advies geven en een 3e universiteit nodigt de aanvrager uit voor een gesprek, dan geeft het gesprek de doorslag. Als dit gesprek gunstig verloopt, krijgt de aanvrager toch een positief antwoord.

5.8.4 Erkende onderwijsinstelling

Voor het academisch gelijkwaardigheidsonderzoek van start gaat, gaat de dossierbehandelaar na of de onderwijsinstelling in het herkomstland een erkende hoger onderwijsinstelling is (voor meer informatie zie 4.8.4).

5.8.5 Studieduur en studie-inhoud

Voor de academische gelijkwaardigheid is zowel de studieduur (minimum 3 jaar studies) als de studie-inhoud (studieprogramma, kwaliteit van de thesis, ...) van belang. Beiden moeten minimum overeenkomen met de Vlaamse gelijkaardige studies.

NARIC stuurt een dossier gewoonlijk voor advies naar de Vlaamse universiteiten als de studies minimum 4 jaar duurden én een thesis omvatten (ongeacht of de uitreikende buitenlandse onderwijsinstelling een universiteit

of hogeschool was). Ze stuurt een dossier gewoonlijk voor advies naar Vlaamse hogescholen als de studies minimum 3 jaar duurden en/of geen thesis omvatten.

De inhoud van bepaalde studies is in Vlaanderen overdraagbaar van universiteit naar hogeschool. Vb. een aanvrager wil een erkenning van een diploma 'licentiaat in de economische wetenschappen' of 'handelsingenieur', maar krijgt een negatieve beslissing (na consultatie bij drie universiteiten in Vlaanderen). NARIC maakt dan het dossier over aan de Vlaamse Hogescholen die een nieuw onderzoek instellen in dit studiegebied. Bij een positief antwoord kan de aanvrager een gelijkwaardigheid krijgen met een 'bachelor bedrijfsmanagement'.

5.8.6 Niveaugelijkwaardigheid

Soms stemt het programma van een buitenlandse opleiding niet overeen met een programma van een Vlaamse opleiding binnen het hoger onderwijs. Dan is er de optie van niveaugelijkwaardigheid. Dit betekent dat de geconsulteerde universiteiten van mening zijn dat het om een volwaardige academische studie gaat, maar dat de inhoud niet volledig overeenstemt met de studies in Vlaanderen. De aanvrager krijgt dan een gelijkwaardigheid van zijn studies met het niveau van 'licentiaat', maar zonder specifieke titel. (Bijvoorbeeld: een buitenlandse universitaire studie Engelse literatuur zou een niveaugelijkwaardigheid kunnen krijgen met "licentiaat" maar niet met de specifieke titel "licentiaat Germaanse talen".) Ook de hoge scholen kunnen om dezelfde redenen een niveaugelijkwaardigheid geven.

5.8.7 Beschermd beroepen

Bij een aantal beschermd beroepen is het toekennen van een academische erkenning problematisch. De commissies of faculteiten die adviezen verlenen hebben eerder een afschermd houding en hanteren strikte voorwaarden om een gelijkwaardigheid toe te kennen aan buitenlandse diploma 's. Hieronder vindt u de belangrijkste op een rijtje:

- **Artsen:** Aangezien arts een beschermd beroep is in België moet iemand die dit beroep wil uitoefenen voldoen aan een aantal voorwaarden. Indien deze persoon niet aan alle criteria voldoet, kan en mag hij in België niet werken als arts. Wat zijn de voorwaarden:
 - Belgisch diploma arts of gelijkgesteld
 - ingeschreven zijn bij een lokale kwaliteitsgroep
 - erkenningaanvraag indienen bij de bevoegde erkenningcommissie van de FOD Volksgezondheid.
 - aanvraag indienen voor een accreditering in bij de dienst voor geneeskundige verzorging van het RIZIV, afdeling relaties met de geneesheren. De accrediteringsstuurgroep geeft toestemming om artsen voor de periode van één jaar te accrediteren.

Indien buitenlanders als arts in België willen werken moeten zij een gelijkschakeling van hun artsdiploma verkrijgen. Zonder een diplomagelijkschakeling kunnen zij dit beschermd beroep niet uitoefenen. Het is echter niet evident om een diplomagelijkschakeling te verkrijgen voor een artsdiploma. Welke stappen kun je ondernemen?

- **Je bent een EER onderdaan en je studeerde aan een erkende instelling in de EER.** De basisopleiding voor arts beslaat volgens de Europese richtlijnen minimum een studieduur van 6 jaar. Daarnaast stelt Europa een aantal eisen naar de kwaliteit en het niveau van het onderwijs. Onderdanen van de EER dienen hun dossier rechtstreeks in bij de FOD Volksgezondheid (zie hoofdstuk 6: Professionele Erkenning).
- **Je bent een buitenlander van buiten de EER of je studeerde niet aan een erkende instelling in de EER.** In België is de studieduur van de basisopleiding arts 7 jaar. Veel artsen studeerden in hun thuisland een kortere periode. Voor de studieduur van de basisopleiding wordt er geen rekening gehouden met jaren specialisatie en werkervaring. Naast

de studieduur wordt er ook naar de kwaliteit en het niveau van het onderwijs gekeken. Indien men geen 7 jaar basisopleiding arts heeft genoten kan men toch een diplomagelijkschakeling aanvragen. De kans op een volledige gelijkwaardigheid is niet zo groot maar het is te proberen. Zorg er voor dat je een uitgebreid dossier samenstelt en opstuurt naar NARIC (administratie onderwijs). Zij beslist of ze overgaan tot een diplomagelijkschakeling na het bestuderen van het advies van de artsen commissie in de VLIR (Vlaamse Interuniversitaire Raad). Deze commissie heeft geen onderzoeksfunctie, enkel een adviesopdracht. Voorzie je dossier dus van zoveel mogelijk bijkomende informatie: informatie over de stage (stageverslagen, uiteenzetting van de handelingen en taken, methodieken, ...); eindwerk, thesis, ... (samenvatting, duiding van de onderzoekskeuze, toelichting bij literatuurlijst, methodiek, ...); schrijfoopdrachten; bijscholingen; werkervaring (cv, aanbevelingsbrieven, deelname aan congressen, ...); uiteenzetting van je functie (taken, verantwoordelijkheden, handelingen, werking van het ziekenhuis, ...); registratiedocumenten van orde van geneesheren van het thuisland.

Wie geen gelijkwaardigheid van arts krijgt, kan kiezen om opnieuw te studeren (meer info hierover zie 8.3).

- **Tandartsen:** Tandartsen met een buitenlands diploma moeten altijd een theoretische en praktische test afleggen. Slechts weinige deelnemers halen voldoende punten in de test om een gelijkwaardigheid te krijgen. Het aanvraagdossier voor academische gelijkwaardigheid heeft voor tandartsen dus weinig belang. Zij kunnen wel naargelang hun resultaat instappen in een bepaald jaar van de Vlaamse opleiding tot tandarts. De opleiding tandarts is sinds het schooljaar 2006-07 verlengd van 5 naar 6 jaar.
- **Apothekers:** om in aanmerking te komen voor een gelijkwaardigheid, moet de buitenlandse studie minimum vijf jaar duren. Daarbovenop moet de aanvrager kunnen bewijzen dat hij 26 weken stage volgde. Ook de beroepservaring is zeer belangrijk om toe te voegen en kan eventueel de gevraagde stage vervangen. Als een academische erkenning farmacie niet mogelijk is, kan af en toe een gelijkwaardigheid gegeven worden voor de bachelor 'biomedische en farmaceutische laboratoriumtechnieken'. Ook hier spelen bijkomende factoren als beroepservaring of bijkomende studies een grote rol.
- **Psychologen:** psychologen met een buitenlands diploma van 4 jaar studies kunnen mogelijk een gelijkwaardigheid bekomen met het Vlaams diploma psychologie (5 jaar). Dit kan alleen als de aanvrager bewijzen van beroepservaring mee in het dossier voegt.
- **Verpleegkundigen:** De situering van het diploma van verpleegkundigen is problematisch. Grote verschillen qua studieduur en -inhoud met de Vlaamse opleidingen verpleegkunde komen heel vaak voor en beroepservaring wordt meestal niet in beschouwing genomen. Om een gelijkwaardigheid te bekomen met een bachelor opleiding verpleegkunde moet de aanvrager aan een erkende hoger onderwijsinstelling gestudeerd hebben. In de praktijk is een buitenlands diploma verpleegkunde vaak vergelijkbaar met een Vlaamse secundaire opleiding. In het land van herkomst staat deze opleiding bij de studenten soms verkeerdelijk bekend als een hoger onderwijs opleiding omdat die vb niet meer onder de leerplicht valt. Daarom is het altijd aan te raden om de volledige schoolloopbaan op te schrijven en te vragen naar de leeftijd waarop de aanvrager de studies verpleegkunde aanvatte. Als inderdaad blijkt dat de opleiding binnen het secundair onderwijs te situeren is, stuurt men best het dossier direct naar de administratie secundair onderwijs (zie hoofdstuk 4). Daar worden ze meestal gelijkwaardig verklaard met het diploma personenzorg (3^e graad TSO; de administratie gebruikt meestal de oude naam van deze opleiding, nl. aspirant-verpleegster).

5.8.8 Landspecifieke studies

Landspecifieke studies zoals rechten, notaris, deurwaarder,... kunnen geen academische gelijkwaardigheid krijgen. Een vergelijking van deze studies is niet mogelijk omdat de inhoud fundamenteel verschilt van land tot land.

5.8.9 Precedenten

Als NARIC over voldoende gelijkaardige precedenten beschikt, kan de aanvraag voor academische erkenning sneller verlopen dan normaal. NARIC geeft geen officiële lijst van precedenten vrij, tenzij voor enkele zeer vaak voorkomende diploma's.

Momenteel zijn dat (1) (Wit-) Russische en Kazakse diploma's van (2) leraar, economie of talen&letterkunde, uitgereikt aan een (3) pedagogisch (staats)instituut of universiteit met een (4) studieduur van minimum vier jaar. Ook voor de meeste ingenieursdiploma's uit Rusland zijn voldoende precedenten gekend. Voor deze diploma's is het advies van de universiteiten en hogescholen niet meer nodig, gezien NARIC over voldoende precedenten beschikt. De aanvrager moet een volledig dossier indienen, maar één exemplaar volstaat (3 kopieën zijn niet nodig). Als de aanvrager zijn studies afrondde met een staatsexamen in plaats van een thesis, wordt het aanvraagdossier direct doorgestuurd naar de hogescholen voor een vergelijking op bachelor niveau.

5.8.10 Academische gelijkwaardigheid bij de Franse Gemeenschap

Een academische erkenning uitgereikt door het Franstalige Ministerie van Onderwijs is niet automatisch voldoende voor een werkgever in Vlaanderen (en omgekeerd). Mogelijk moet de diplomahouder een nieuwe aanvraag indienen, dan volstaat het om één exemplaar van het dossier in te leveren.

Voor details over de aanvraag academische gelijkwaardigheid in de Franse Gemeenschap, neemt u best contact op met de administratie die uw dossier zal behandelen. (Voor contactgegevens, zie 9.4)

6. Diploma Hoger Onderwijs: professionele erkenning

6.1 De procedure

De professionele erkenning (geregeld door de Europese richtlijnen 89/48/EEG, 92/51/EEG of door sectoriële richtlijnen) is een snelle, eenvoudige procedure om de beroepsbekwaamheid te verlenen aan burgers van EER¹-landen met een diploma van een beschermd beroep. Op die manier is de complexe, tijdrovende procedure van academische erkenning (zie 5) niet nodig om een beschermd beroep uit te oefenen. Een professionele erkenning geeft je enkel toegang tot het ambt. Het diploma wordt niet vergeleken met een Vlaams diploma.

Aan de professionele erkenning zijn een aantal voorwaarden verbonden:

- het diploma betreft een beroep dat beschermd is in Vlaanderen
- de aanvrager is onderdaan van een lidstaat van de EER
- het diploma werd behaald aan een erkende hoger onderwijsinstelling binnen de EER
- en de studies duurden minstens 3 jaar.

Als iemand niet aan deze vier voorwaarden voldoet, moet hij toch de academische gelijkwaardigheid aanvragen. Daarmee krijgt hij dan een Vlaamse titel met de daaraan verbonden beroepsbekwaamheden. (zie 5)

6.2 Bevoegde diensten

Het Vlaams Ministerie van Onderwijs behandelt alleen de professionele erkenning van onderwijsberoepen (lager en secundair onderwijs) in. Voor de professionele erkenning van alle andere beroepen zijn de federale ministeries, de gemeenschappen of commissies bevoegd.

Voor informatie over de professionele erkenning van andere beroepen dan leraar:

Jan Nelis
Federaal Wetenschapsbeleid
Wetenschapsstraat 8
B-1000 Brussel
Tel: 02-238 34 54/ fax: 02-230 59 12
e-mail: neli@belspo.be
http://www.belspo.be/belspo/res/coord/act_cult/access_nl.stm

6.3 Professionele erkenning van onderwijsberoepen

De administratie Hoger Onderwijs en Wetenschappelijk Onderzoek van het Vlaams Ministerie van Onderwijs geeft de professionele erkenning van onderwijsberoepen onder de vorm van een conformiteitattest. Het conformiteitattest vermeldt het onderwijsambt (de beroepstitel) met de vakken en leerjaren waarin les gegeven mag worden in Vlaanderen en de daaraan verbonden wettelijke salarisschaal.

¹ De lidstaten van de Europese Economische Ruimte (EER) zijn de 27 lidstaten van de Europese Unie plus IJsland, Liechtenstein en Noorwegen.

6.3.1 Adres en Inlichtingen

Het adres voor de professionele erkenning van onderwijsberoepen is:

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming
Agentschap voor Hoger Onderwijs en Volwassenenonderwijs
NARIC Vlaanderen
Hendrik Conscience-gebouw Toren A7
Koning Albert II-laan 15
1210 Brussel

De aanvraag wordt bij voorkeur aangetekend opgestuurd naar bovenstaand adres, of persoonlijk afgeleverd tegen ontvangstbewijs.

6.3.2 Documenten

Een aanvraagdossier voor de professionele erkenning van lerarendiploma's (die voldoen aan alle voorwaarden van deze procedure en die studies omvatten van minimum 3 jaar) bestaat uit:

- Het aanvraagformulier
- Een kopie van de identiteitskaart
- Een kopie van het lerarendiploma OF het basisdiploma en het pedagogisch bewijs
- Een verklaring van het Ministerie van Onderwijs van het herkomstland of van een NARIC centrum in het herkomstland waarin staat:
 - dat het diploma uitgereikt is door een erkende hoger onderwijsinstelling
 - dat de opleiding minstens drie jaar duurt
 - welke onderwijsbevoegdheden de aanvrager bezit met de
 - vermelding van de vakken en de jaren waarin hij/ zij les mag geven
- Beroepservaring: documenten die de beroepservaring aantonen zijn niet vereist, maar kunnen wel toegevoegd worden aan het dossier als ondersteunend materiaal.
- Een originele beëdigde vertaling van alle bovenstaande documenten, indien deze niet in het Nederlands, Frans, Engels of Duits zijn. Deze vertaling mag zowel door een beëdigd vertaler in België als in het land van herkomst gemaakt zijn. Let wel, het is noodzakelijk om het origineel in te dienen. Op verzoek (schriftelijk) kan dit na de procedure terugbezorgd worden. (Voor adressen van vertaaldiensten, zie 9.5)

6.3.3 Het aanvraagformulier

Het Nederlandstalige of Engelstalige aanvraagformulier kan u aanvragen op het secretariaat tel: 02/553 98 17 of downloaden op de website: <http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/Naric>. Het is mogelijk dit formulier te kopiëren; zo hoeft u niet telkens een nieuw aan te vragen.

Tips voor het invullen:

- De organisatie die de aanvrager begeleidt, kan haar adres vermelden op het aanvraagformulier, zodat de communicatie via de organisatie gebeurt. Dit vergemakkelijkt de opvolging van het dossier.
- De 'studieduur' is de duur die de studie 'normaal', officieel in beslag neemt. Dit kan verschillen van de werkelijke studieduur (als iemand bijvoorbeeld een jaar heeft overgedaan.) Indien dit verschilt, schrijf dan tussen haakjes of onderaan bij 'extra opmerkingen' ook de werkelijke studieduur met eventueel een verklaring voor deze afwijking.

- Onder ‘extra opmerkingen’ is plaats voor verduidelijking van het dossier. Hier kan men afwijkende zaken melden of extra informatie aanstippen.

6.3.4 Duur

De professionele erkenning heeft een kortere afhandelingstermijn dan de andere erkenningprocedures binnen de administratie hoger onderwijs. Het resultaat mag één maand na het indienen van de aanvraag verwacht worden.

6.3.5 Kosten

Het aanvragen van de professionele erkenning is gratis. Indien beëdigde vertalingen vereist zijn, zal de voorname kost hieruit bestaan. (Voor adressen van vertaaldiensten, zie 9.5)

6.3.6 Opmerkingen en knelpunten

- De niveaubepaling van NARIC-Vlaanderen (zie 4) kan de gevraagde verklaring van het Ministerie van Onderwijs (zie 6.3.2) gedeeltelijk vervangen. Een niveaubepaling bevestigt namelijk dat het om een erkende hoger onderwijsinstelling gaat en dat de opleiding minstens drie jaar duurt. In de verklaring van het Ministerie van Onderwijs van het herkomstland moet dan enkel nog de onderwijsbevoegdheid uiteengezet worden.
- Soms is het nuttig om naast de professionele erkenning ook de academische gelijkwaardigheid (zie 5) aan te vragen. De professionele erkenning verleent de aanvrager beroepsbekwaamheid als leerkracht, maar verklaart NIET dat het buitenlandse diploma gelijk is aan een Vlaams diploma. Als de aanvrager later buiten het onderwijs wil solliciteren is een professionele erkenning niet voldoende.

6.3.7 Taalexamen Nederlands

Alle aanvragers die geen Nederlandstalig diploma hebben, moeten ook slagen voor een taalexamen Nederlands. Om in aanmerking te komen voor een benoeming moeten zij dit examen binnen de drie jaar met succes afleggen. Om les te geven in de levende talen (behalve Nederlands) volstaat een examen van ‘voldoende’ kennis van het Nederlands, voor alle andere vakken is een examen van ‘grondige’ kennis van het Nederlands vereist. Dit taalexamen wordt één keer per jaar georganiseerd.

Voor meer inlichtingen over de taalexamens neemt u best contact op met Mevr. Leen Wuyts: 02/553 65 33, Vlaams Ministerie van Onderwijs, administratie ondersteuning.

6.4. Medische beroepen

Alle aanvragers die een medisch beroep willen uitoefenen kunnen zich richten tot

Federale overheidsdienst (FOD) Volksgezondheid,
Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu
Eurostation II
Victor Hortaplein, 40 bus 10
1060 Brussel
www.health.fgov.be
infolijn: 02/ 524.97.97

7. Gelijkwaardigheidserkenning volwassenenonderwijs

7.1 De procedure

Ook voor een buitenlands studiebewijs van permanente vorming kan een gelijkwaardigheid worden aangevraagd. Dit zijn vormen voor volwassen of vormen die niet binnen het secundair of hoger onderwijs gesitueerd kunnen worden. De buitenlandse opleidingen worden vergeleken met opleidingen in het onderwijs voor sociale promotie in België. Deze opleidingen bestaan in België op 2 niveaus: niveau van technisch en beroeps secundair onderwijs of niveau van hoger onderwijs van het korte type. Ook de gelijkwaardigheid van het GPB (Getuigschrift Pedagogische Bekwaamheid) om les te kunnen geven, kan hier aangevraagd worden.

Voor een aanvraag moet men zich wenden tot het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Agentschap voor Hoger Onderwijs en Volwassenenonderwijs. Het aanvraagdossier wordt voor advies aan de inspectie onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap voorgelegd, waarbij ieder vakgebied een andere inspecteur heeft.

Om een overzicht te krijgen van welke opleidingen in dit kader in Vlaanderen bestaan, en met welke opleidingen dus vergeleken kan worden, raadpleegt men best de website: <http://www.ond.vlaanderen.be/onderwijsaanbod/volwassen>.

7.2 Adres en inlichtingen

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming
Agentschap voor Hoger Onderwijs en Volwassenenonderwijs
Afdeling Volwassenenonderwijs
NARIC Vlaanderen
Hendrik Conscience-gebouw Toren A7
Koning Albert II-laan 15
1210 Brussel

De aanvraag wordt bij voorkeur aangetekend opgestuurd naar bovenstaand adres, of persoonlijk afgeleverd tegen ontvangstbewijs. Voor meer inlichtingen wendt u zich tot het secretariaat: 02/553 98 17 of tot Martine Depickere : 02/553 97 24.

7.3 Documenten

Een volledig dossier om de gelijkwaardigheid aan te vragen van een buitenlands studiebewijs permanente vorming bestaat uit:

- Het aanvraagformulier (zie bijlage)
- Een kopie van het studiebewijs
- Attest(en) van de instelling die het leerprogramma verduidelijken, namelijk:
 - welke vakken omvatte deze opleiding
 - wat was de inhoud van deze vakken
 - hoeveel lessen werd aan elk vak besteed

- het niveau van de gevolgde opleiding
 - was de opleiding voltijds of deeltijds
 - welk departement reikte de diploma's uit (Middenstand, Onderwijs, ...)
- Bijkomend: informatie over relevante beroepservaring is niet vereist, maar het is aan te raden een kopie aan het dossier toe te voegen.
 - Bijkomend: indien er in het kader van de opleiding taken, schrijfoverdrachten of andere verslagen werden gemaakt, is het eveneens aan te raden een kopie hiervan toe te voegen aan het dossier.
 - Een kopie van de beëdigde vertaling van het studiebewijs, de vakken, de uren en de punten zijn vereist, indien deze niet in het Nederlands, Frans, Engels of Duits zijn opgesteld. De andere informatie, met name de vakinhoud, de eventuele beroepservaring ... mag men zelf vertalen. De vertaling mag zowel door een beëdigde vertaler in België als in het herkomstland zijn gemaakt. (Voor adressen van vertaaldiensten, zie 9.5)

7.4 Aanvraagformulier

Het aanvraagformulier kan u telefonisch of schriftelijk aanvragen op het secretariaat: 02/ 553 98 17 of downloaden op deze website: <http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/Naric/default.htm>. Het is mogelijk dit formulier te kopiëren; zo hoeft u niet telkens een nieuw aan te vragen.

Enkele tips voor het invullen:

- Vul de naam van de aanvrager in zoals die op het diploma vermeld is. (dit kan vb. de meisjesnaam zijn voor gehuwde vrouwen.)
- De organisatie die de aanvrager begeleidt, kan haar adres vermelden op het aanvraagformulier, zodat de communicatie via de organisatie gebeurt. Dit vergemakkelijkt de opvolging van het dossier.
- Met 'onderwijsinstelling' wordt de naam van de school bedoeld.
- Met 'studiegebied van de gevolgde opleiding' bedoelt men bijvoorbeeld 'talen' voor een cursus Frans, 'bouw' voor een opleiding schilderwerken, 'handel' voor een opleiding zakelijke communicatie, enzovoort.
- Bij vraag 4 polst de administratie naar het diploma waar de buitenlandse studie mee moet vergeleken worden. Dit kun je beter niet invullen zodat de buitenlandse opleiding met zoveel mogelijk studies kan worden vergeleken.
- Met 'studieduur' wordt gevraagd naar de duur die de studie 'normaal', officieel in beslag neemt. Dit kan verschillen van de werkelijke studieduur (als iemand bijvoorbeeld een jaar/ module heeft overgedaan.) Indien dit verschilt, schrijf dan tussen haakjes ook de werkelijke studieduur met eventueel een verklaring voor deze afwijking.
- Onder 'extra opmerkingen' is beperkte plaats voor verduidelijking van het dossier. Indien nodig kan de aanvrager een extra blad toevoegen. Het is belangrijk om deze mogelijkheid te benutten en alle afwijkende zaken of extra informatie aan te stippen. Bijvoorbeeld: voltijds of deeltijds, welk niveau de opleiding was, verduidelijken waarom documenten ontbreken en of ze al dan niet zelf werden opgesteld, vluchtelingenstatuut toelichten, verduidelijken van afwijkende studieduur, enzovoort.)

7.5 Duur

De procedure voor de erkenning van buitenlandse studiebewijzen permanente vorming neemt minstens drie maanden in beslag.

7.6 Kosten

Het aanvragen van de gelijkwaardigheid binnen de dienst permanente vorming is gratis. Indien beëdigde vertalingen vereist zijn, zal de voornaamste kost hieruit bestaan. (Voor adressen van vertaaldiensten, zie 9.5)

7.7 Opmerkingen en knelpunten

7.7.1 Duur van de opleiding

Er worden geen strikte voorwaarden gesteld aan de duur van een opleiding. Maar de buitenlandse opleiding moet toch een gelijkaardig aantal opleidingsuren hebben om ook inhoudelijk overeen te stemmen. Een buitenlandse opleiding van 200 uren zal vb. moeilijk gelijkgeschakeld kunnen worden met een gelijkaardige opleiding in Vlaanderen die 600 uren omvat. Op deze manier kan het aantal uren van de gevolgde opleiding vooraf een indicator zijn voor het niveau van de erkenning.

7.7.2 Onvolledig dossier

Hoe meer informatie een dossier bevat, hoe beter voor de afhandeling van de aanvraag. Het indienen van een onvolledig dossier bemoeilijkt het verloop van de procedure. Enerzijds kan het de afhandeling aanzienlijk vertragen - gezien om bijkomende documenten zal worden gevraagd - anderzijds kan het een negatieve invloed op de beslissing hebben. Het is dus belangrijk om zo veel mogelijk informatie te geven over de gevolgde buitenlandse opleiding, zodat de inspectie onderwijs de vergelijking ten gronde kan uitvoeren.

Als het onmogelijk is om bepaalde van de vereiste documenten te bekomen, dan kan men toch een aanvraag indienen. In dat geval noteert de aanvrager bij 'extra opmerkingen' welke documenten ontbreken en wat hiervoor de reden is. Een tijdelijk certificaat van afstuderen kan ook het echte 'diploma' vervangen.

Daarnaast kan men het studieprogramma (de studie-inhoud van alle vakken van de opleiding) zelf opstellen in het Nederlands, Frans, Engels of Duits.

Vluchtelingen en asielzoekers met een onvolledig dossier voegen best een kopie van hun statuut toe, gezien dit verklaart waarom het in hun situatie onmogelijk is om bepaalde documenten te bemachtigen.

7.7.3 Bedrijfsbeheer

Een aanvrager kan in zijn dossier expliciet vragen om een gelijkwaardigheid te geven voor 'basiskennis bedrijfsbeheer' als dit in zijn buitenlandse opleiding opgenomen was. Daarmee kan hij voldoen aan de vereisten om een zelfstandige zaak op te starten.

Als dit niet lukt of de procedure is te omslachtig, dan zijn er ook nog andere manieren:

- het examen afleggen voor de Centrale Examencommissie van het Ministerie van Landbouw en Middenstand. Meer inlichtingen krijgt u op onderstaand adres:
Ministerie van Middenstand en Landbouw
WTC III
Simon Bolivarlaan 30
1000 Brussel
Tel: 02/ 208 52 29
- een cursus bedrijfsbeheer volgen in een CVO of via de Syntra-opleidingscentra in de buurt.
- een niveaubepaling of academische erkenning kunnen voorleggen.

8. Studeren in het hoger onderwijs in Vlaanderen

Soms is het resultaat van de aanvraag tot diplomagelijkschakeling negatief. Het valt ook voor dat diplomagelijkschakeling onmogelijk is, omdat men niet over de nodige documenten beschikt of de studie niet heeft kunnen afwerken. Dan kan een studie aan een Vlaamse hogeschool of universiteit een uitweg bieden.

De stap naar het hoger onderwijs is niet altijd evident en moet goed overdacht worden. Er komen immers heel wat zaken bij kijken.

Vluchtelingenwerk geeft informatie, advies en begeleiding aan vluchtelingen, asielzoekers en andere nieuwkomers die willen verder studeren.

In deze brochure geven we een overzicht van de toelatingsvoorwaarden van het hoger onderwijs, de mogelijkheden i.v.m. studieduurverkorting, de specifieke procedure voor buitenlandse artsen en de samenstelling van het toelatingsdossier. Voor meer informatie kan u steeds contact opnemen met:

Carine Maes en Katrien De Bruyn
Vluchtelingenwerk Vlaanderen
Gaucheretstraat 164, 1030 Brussel
Tel. 02/274 00 20
e-mail: carine@vluchtelingenwerk.be of katrien@vluchtelingenwerk.be

8.1. Toelatingsvoorwaarden van het hoger onderwijs

Om toegelaten te worden tot het hoger onderwijs moeten personen met een buitenlandse vooropleiding steeds aan een aantal toelatingsvoorwaarden voldoen. Alle hogescholen en universiteiten zullen steeds diploma- en taalvoorwaarden stellen. Voor sommige opleidingen moet men slagen in een specifieke toelatingsproef. De diploma- en taalvoorwaarden zijn net zoals de specifieke toelatingsproeven decretaal bepaald.

Hoger onderwijsinstellingen kunnen echter ook bijkomende toelatingsvoorwaarden stellen zoals het hebben van een solvabiliteitsbewijs, een legaal verblijfsstatuut en het hebben van een ziekteverzekering.

8.1.1 Diplomavorwaarden

Wie een Vlaams diploma secundair onderwijs bezit of een buitenlands diploma dat daarmee is gelijkgesteld, heeft automatisch toegang tot het hoger onderwijs in Vlaanderen. Voor het aanvragen van een gelijkwaardigheid van een buitenlands diploma met een Vlaams diploma secundair onderwijs, zie hoofdstuk 3.

Wie deze gelijkwaardigheid niet heeft, maar kan aantonen dat men toegang heeft tot hoger onderwijs in één van de onderstaande landen, heeft ook automatisch toegang tot het hoger onderwijs in Vlaanderen. Het gaat om de landen die Conventie n°15 van de Raad van Europa hebben ondertekend: Bosnië-Herzegovina, Cyprus, Denemarken, Duitsland, Finland, Frankrijk, Griekenland, Groothertogdom Luxemburg, Ierland, IJsland, Israël, Italië, Kroatië, Letland, Liechtenstein, Litouwen, Macedonië, Malta, Moldavië, Nederland, Nieuw-Zeeland, Noorwegen, Oostenrijk, Polen, Portugal, Roemenië, Rusland, San Marino, Slowakije, Slovenië, Spanje, Tsjechië, Turkije, Verenigd Koninkrijk, Zweden en Zwitserland.

De universiteiten en hogescholen hebben dit principe ook uitgebreid naar alle andere landen. Alleen is de toegang dan niet meer afdwingbaar. Dit wil zeggen: de hogeschool of universiteit kan (niet 'moet') personen die toegang hebben tot het hoger onderwijs in het land waar ze hun secundair onderwijs voltooid hebben, ook toelaten tot de eigen instelling. In praktijk wordt meestal expliciet een bewijs van toegang tot 'universitair'

onderwijs gevraagd, ook door de hogescholen.

Het bewijs van toegang tot hoger (universitair) onderwijs moet uitgereikt zijn door het ministerie van onderwijs van het desbetreffende land of door een buitenlandse hoger onderwijsinstelling. Het kan eventueel ook bekomen worden via de ambassade in België van het desbetreffende land.

Opmerkingen:

- Sommige asielzoekers en vluchtelingen zijn omwille van hun vluchtsituatie niet in het bezit van de nodige studiedocumenten. In dit geval kunnen zij om humanitaire redenen toch toegelaten worden tot een bacheloropleiding aan een hogeschool of universiteit. Men kan echter nooit worden toegelaten tot een masteropleiding of een voortgezette opleiding. De instelling bepaalt zelf de toelatingsvoorwaarden. Soms moet de kandidaat-student een bekwaamheidsproef afleggen, een portfolio samenstellen of een interview afleggen. Voor meer informatie dient men contact op te nemen met de hogeschool of universiteit.
- Het verkrijgen van toegang tot het hoger onderwijs staat in principe los van diplomagelijkschakeling. Zo is een academische gelijkwaardigheid van een buitenlands diploma hoger onderwijs nooit noodzakelijk om toegang te krijgen tot een bacheloropleiding in het hoger onderwijs in Vlaanderen. Een gelijkwaardigheid van een buitenlands diploma met een Vlaams diploma secundair onderwijs is dat mogelijks wel.

8.1.2 Taalvoorwaarden

Naast de diplomavorwaarden moeten kandidaat-studenten ook steeds aan de taalvoorwaarden voldoen. Kandidaat-studenten worden niet toegelaten als ze niet aan de taalvoorwaarden voldoen.

- Nederlandstalige opleidingen

Niet-Nederlandstalige kandidaat-studenten moeten aantonen dat ze voldoende kennis van de Nederlandse taal bezitten om hoger onderwijs in deze taal te kunnen volgen. Dit kan op één van de volgende manieren:

- één jaar secundair onderwijs met succes beëindigd hebben
- geslaagd zijn voor 60 studiepunten in het hoger onderwijs
- slagen in een taalttest van de universiteit of hogeschool zelf
- in het bezit zijn van een taalattest Nederlands niveau 5 van een universitair talententrum¹
- in het bezit zijn van het Certificaat Nederlands als Vreemde Taal (CNaVT-Profiel Taalvaardigheid Hoger Onderwijs)

- Engelstalige opleidingen

Een beperkt aantal opleidingen wordt in het Engels georganiseerd. Het gaat dan meestal om master- of master-na-masteropleidingen.

Kandidaat-studenten moeten kunnen bewijzen dat ze voldoende kennis van het Engels hebben, vooraleer ze worden toegelaten. Dit kan door:

- aan te tonen dat men minstens 1 jaar secundair of hoger onderwijs met succes in het Engels gevolgd heeft.²
- Te slagen in een taalttest die de hogeschool of universiteit zelf organiseert
- Een minimumscore te behalen op de IELTS-test (International English Language Testing Sys-

¹ Niet alle universiteiten en hogescholen aanvaarden dit taalattest. Neem contact op met de hogeschool of universiteit voor meer informatie

² Soms geldt dit enkel wanneer Engels één van de officiële (onderwijs)talen is in het land waar men gestudeerd heeft.

- tem) van de British Council
- Een minimumscore te behalen op de TOEFL-test (Test Of English as a Foreign Language).

8.1.3 Specifieke toelatingsproeven

Voor sommige opleidingen gelden specifieke toelatingsvoorwaarden. Wie niet slaagt voor een toelatingsproef, kan niet starten met deze opleiding. Dit geldt zowel voor Belgische als voor buitenlandse studenten.

- Artistieke toelatingsproeven

Wie zich wil inschrijven voor een bacheloropleiding in het studiegebied audiovisuele en beeldende kunst of muziek en podiumkunsten, moet eerst slagen in een artistieke toelatingsproef. De artistieke toelatingsproeven worden door de hogescholen die de opleidingen aanbieden zelf georganiseerd.

- Toelatingsexamen arts en tandarts

Wie wil beginnen met een studie geneeskunde of tandheelkunde, moet eerst slagen voor het toelatingsexamen arts en tandarts. Het is een examen dat jaarlijks in Brussel georganiseerd wordt.

Buitenlandse artsen – die het diploma arts dus reeds behaald hebben – kunnen deelnemen aan het examen ‘gedeeltelijke gelijkwaardigheid arts’ van de VLIR.

8.1.4 Verblijfsstatuut

Sommige onderwijsinstellingen vragen naar documenten die kunnen staven dat de kandidaat-student over een legaal verblijfsstatuut beschikt.

8.1.5 Solvabiliteitsbewijs

Verschillende hogescholen en universiteiten vragen ook een bewijs dat de kandidaat-student over voldoende middelen beschikt om in het eigen levensonderhoud te voorzien. Zij vragen dus een bewijs dat men solvabel is of dat men een minimuminkomen heeft van ongeveer 600 euro per maand. Dit bedrag is ongeveer gelijk aan het leefloon. Een bewijs van het OCMW dat men een leefloon of een financiële tegemoetkoming ontvangt volstaat.

8.1.6 Ziekteverzekering

Universiteiten en hogescholen vragen vaak ook een bewijs dat de kandidaat-student een ziekteverzekering heeft en aangesloten is bij een mutualiteit. Een kopie van de SIS-kaart toevoegen bij de aanvraag volstaat.

8.2 Studieduurverkorting

Wie reeds hoger onderwijs in het buitenland gevolgd heeft, kan studieduurverkorting aanvragen.

8.2.1 Studieduurverkorting op basis van EVK

Een ‘eerder verworven kwalificatie’ (EVK) is elk binnenlands of buitenlands studiebewijs dat aangeeft dat een formeel leertraject, al dan niet binnen onderwijs, met goed gevolg werd doorlopen. Houders van buitenlandse diploma’s en studiebewijzen kunnen op basis van EVK vrijstellingen of studieduurverkorting aanvragen. De hogeschool of universiteit vergelijkt het buitenlands studieprogramma met het eigen programma. Neem contact op met de hogeschool of universiteit voor de precieze procedure. Deze procedure

is gratis.

Bijvoorbeeld:

Hisham heeft in Palestina een bachelordiploma in de psychologie behaald met een studieduur van 4 jaar. Op basis van dit diploma vraagt hij bij een Vlaamse universiteit studieduurverkorting aan. Na vergelijking van zijn studieprogramma beslist de universiteit dat hij wordt toegelaten tot de derde bachelor psychologie.

8.2.2 Studieduurverkorting op basis van EVC

Een 'eerder verworven competentie' (EVC) is het geheel van kennis, inzicht, vaardigheden en attitudes verworven door middel van leerprocessen die niet met een studiebewijs werden bekrachtigd. Men bedoelt hiermee bepaalde vaardigheden en kennis opgedaan in vrijwilligerswerk, in een werksituatie, enz. maar dus geen kennis of vaardigheden opgedaan in een cursus of studie.

Als je deze vaardigheden en kennis kan bewijzen, kan je hiervoor ook studieduurverkorting en vrijstellingen krijgen. Kandidaat-studenten die deze kennis willen laten testen, moeten een uitgebreide procedure doorlopen. Vaak moeten kandidaten een portfolio samenstellen met documenten die de kennis en vaardigheden moeten bewijzen. Daarnaast kan het zijn dat de kandidaat ook een interview moet afleggen of bepaalde testen. Deze procedure is niet gratis en wordt op associatieniveau³ georganiseerd. Neem contact op met de hogeschool of universiteit voor meer informatie over deze procedure.

Bijvoorbeeld:⁴

Bashir werkte in Somalië 10 jaar bij de Verenigde Naties als 'humanitarian aid worker'. Hij was verantwoordelijk voor de logistieke organisatie in een vluchtelingenkamp. Hij heeft enkel een diploma secundair onderwijs behaald maar beschikt over ruime beroepservaring. Hij wil zijn competenties laten erkennen op het niveau van de professionele bacheloropleiding 'bedrijfsmanagement-logistiek management'. Hij contacteert een hogeschool en er wordt een EVC-procedure opgestart. Zijn portfolio bevat documenten van de VN die bewijzen dat hij in dienst was en welke taken hij op zich genomen heeft. Bashir moet ook nog een praktijkproef afleggen en er volgt een gesprek met enkele docenten. Uiteindelijk wordt beslist dat Bashir voor bepaalde opleidingsonderdelen een vrijstelling zal krijgen in de professionele bacheloropleiding 'bedrijfsmanagement-logistiek management'.

8.3 Buitenlandse artsen

Het beroep van arts is een beschermd beroep. Om dit beroep te mogen uitoefenen moeten buitenlandse diploma's een academische erkenning krijgen. Maar in praktijk gebeurt het zeer zelden dat artsdiploma's van buiten de EU een academische gelijkwaardigheid krijgen. Als buitenlandse artsen geen academische erkenning kunnen bekomen en dus toch in Vlaanderen als arts willen werken, moeten zij een deel van de studie geneeskunde hernemen aan een Vlaamse universiteit.

Om te bepalen in welk jaar van de zevenjarige basisopleiding zij mogen starten, moeten zij deelnemen aan een examen van de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR). Het heeft geen zin om studieduurverkorting aan te vragen bij de faculteiten geneeskunde. Aanvragers zullen steeds doorverwezen worden naar het VLIR-examen. Het VLIR-examen 'gedeeltelijke gelijkwaardigheid arts' wordt twee keer per jaar georganiseerd: in maart en in september. Het bestaat uit een schriftelijk gedeelte met meerkeuzevragen en een mondeling gedeelte. Vluchtelingenwerk maakte een aparte brochure met informatie over het VLIR-examen. (Contactgegevens zie hoofdstuk 9)

³ Een associatie is een samenwerkingsverband tussen 1 universiteit en meerdere hogescholen.

⁴ Het gaat hier louter om een illustratief voorbeeld.

8.4 Het toelatingsdossier

Om effectief toegelaten te worden tot een universiteit of hogeschool moet de kandidaat-student een toelatingsdossier samenstellen. Een toelatingsdossier bestaat steeds uit een aanvraagformulier en documenten die de aanvrager moet bijvoegen. Uit die documenten moet blijken dat de aanvrager voldoet aan de toelatingsvoorwaarden (zie hoger). Neem altijd vooraf contact op met de hogeschool of universiteit om precies te weten welke documenten gevraagd worden. Indien het toelatingsdossier is goedgekeurd, kan de kandidaat-student zich definitief inschrijven in de hoger onderwijsinstelling.

Hieronder geven we een algemene checklist van documenten die als leidraad gebruikt kan worden.

Zorg er steeds voor dat het toelatingsdossier volledig is, onvolledige dossiers worden niet altijd in overweging genomen. Voor wat betreft het voldoen aan de taalvoorwaarden wordt vaak wel een uitzondering toegestaan. Men kan dus het toelatingsdossier al indienen, zonder dat de aanvrager reeds voldoet aan de gestelde taaleisen. De onderwijsinstelling zal het toelatingsdossier dan al in overweging nemen en een beslissing nemen over de toelating. Alvorens men zich echter definitief kan inschrijven, moet altijd voldaan zijn aan de taalvoorwaarden.

Dien het toelatingsdossier ruim op voorhand in, zeker wanneer men studieduurverkorting wil. De faculteiten of departementen hebben de nodige tijd nodig om de opleidingsprogramma's te kunnen vergelijken en om tot een beslissing te komen.

Verstuur het toelatingsdossier bij voorkeur per aangetekende zending of lever het persoonlijk af tegen ontvangstbewijs. Zo vermijd je discussie over het al dan niet (tijdig) ontvangen hebben van het toelatingsdossier.

Checklist documenten:

- aanvraagformulier

Diploma's en studiebewijzen:

- buitenlands diploma secundair onderwijs (+beëdigde vertaling)
- gelijkwaardigheid diploma secundair onderwijs

OF

- buitenlands diploma secundair onderwijs (+beëdigde vertaling)
- bewijs toegang tot hoger (universitair) onderwijs (+beëdigde vertaling)
(ambassade, ministerie van Onderwijs, hoger onderwijsinstelling)

OF

- buitenlands diploma secundair onderwijs (+beëdigde vertaling)
- puntenlijsten hoger onderwijs (+beëdigde vertaling)

OF

- buitenlands diploma hoger onderwijs (+beëdigde vertaling)
- puntenlijsten hoger onderwijs (+beëdigde vertaling)

Taalattesten:

- taalattest Nederlands

OF

- taalattest Engels

Andere:

- bewijs legaal verblijfsstatuut (kopie verblijfskaart)
- bewijs solvabiliteit (vb. OCMW-attest)
- bewijs ziekteverzekering (vb. kopie SIS-kaart)
- bewijs geslaagd toelatingsproef

9. Nuttige Adressen en Websites

9.1 Vluchtelingenwerk Vlaanderen

Vluchtelingenwerk Vlaanderen vzw

Gaucheretstraat 164

1030 Brussel

Tel: 02 274 00 20

Fax: 02 201 03 76

www.vluchtelingenwerk.be

info@vluchtelingenwerk.be

9.2 Overheid

- Hoger onderwijs en volwassenonderwijs:

NARIC-Vlaanderen

Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap – Departement Onderwijs

Administratie Hoger Onderwijs en Wetenschappelijk Onderzoek

H. Consciencegebouw, Toren A7

Koning Albert II-laan 15, 1210 Brussel

Tel. 02/553 98 17

website: <http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/Naric>

- Secundair onderwijs:

Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap – Departement Onderwijs

Administratie Secundair Onderwijs – Afdeling Beleidsuitvoering Secundaire Scholen

Gelijkwaardigheid Buitenlandse Studiebewijzen

Hendrik Consciencegebouw

Koning Albert II-laan 15, 1210 Brussel

Tel. 02/553 87 13

website: <http://www.ond.vlaanderen.be/secundair>

9.3 Structuur onderwijs in het buitenland

Website: <http://www.unesco.org/iau/whed-2000.html>

Op deze website staat een opzoeksysteem voor de structuur van het secundair onderwijs en het hoger onderwijs van alle landen ter wereld.

9.4 Gelijkschakeling buitenlandse diploma's in de Franse Gemeenschap

- **Ministerie van Onderwijs van de Franse Gemeenschap**

Website: www.equivalences.cfwb.be/portail_equivalences.asp

Informatie omtrent de gelijkwaardigheid van diploma's hoger onderwijs:

Zonder afspraak, op maandag en donderdag van 13h30 tot 16h of per post:

Rue Lavallée 1
1080 Bruxelles

- Informatie omtrent de gelijkwaardigheid van diploma's secundair onderwijs :

na afspraak :

service des equivalences de l'enseignement secundair

Rue courtois 4
1080 Bruxelles
02/690 86 86

per post :

service des equivalences de l'enseignement obligatoire

Rue Lavallée 1
1080 Bruxelles

- **CIRE (Coordination et Initiatives pour et avec les Réfugiés et Etrangers) asbl**

rue du Vivier, 80/82

B-1050 Bruxelles, Belgique

Téléphone : +32 2 629 77 10

Télécopie : +32 2 629 77 33

cire@cire.irisnet.be

www.cire.be

Le Service d'aide à l'obtention de équivalences des diplômes étrangers

Tel : 02 629 77 16

e-mail: isp.cire@cire.irisnet.be

9.5 Vertaaldiensten in Vlaanderen

Bij elke Belgische rechtbank van eerste aanleg kan een lijst van beëdigde vertalers opgevraagd worden. Men kan ook de gele gids raadplegen of te rade gaan bij stedelijke integratiecentra. Daarnaast bestaan er sociale vertaalbureaus in Antwerpen, Gent en Brussel, waar men - indien men hiervoor in aanmerking komt en de gevraagde taal beschikbaar is - de beëdigde vertaling tegen een verminderd tarief kan verkrijgen

- **Stedelijke tolk- en vertaaldienst**

Carnotstraat 1102060 Antwerpen

tel. 03 227 70 11

fax 03 227 71 71

www.antwerpen.be

- **Sociaal Vertaalbureau van Brussel Onthaal vzw**

Cellebroersstraat 16

1000 Brussel

02 511 27 15

fax: 02 503 02 29

svb.bo@skynet.be

www.sociaalvertaalbureau.be

- **Coordination et Initiatives pour Refugies et Etrangers Service d'Interpretariat**
80/82 Rue du Vivier
1050 Bruxelles
02/629.77.27
e-mail : sec@cire.be
www.cire.be
- **TgV: Tolk en Vertaalservice Gent**
Gasmeterlaan 107
9000 Gent
tel: 09 235 29 63
info@tgvgent.be
www.tgvgent.be

9.6 Andere

- **Interuniversitair Examen Gedeeltelijke Gelijkwaardigheid Arts:**
VLIR (Vlaamse Interuniversitaire Raad)
VLIR algemeen secretariaat
Egmontstraat 5, B-1000 Brussel
Tel: 02 550 15 94
Fax: 02 512 29 96
Website: <http://www.vlir.be>
- **Centrale examencommissie secundair onderwijs:**
<http://www.ond.vlaanderen.be/secundair/examencommissie/>

10. Praktische toepassingen

Onderstaande oefeningen zijn een aanvulling op de praktische informatie in deze gids en dienen om de kennis van de gelijkschakeling van buitenlandse diploma's in Vlaanderen te toetsen. Ze bevatten reële toepassingen op alle mogelijke procedures voor erkenning van verschillende soorten buitenlandse studiebewijzen (secundair, hoger onderwijs of volwassenenonderwijs). De bespreking van de cases vindt u na de vragen.

De eerste twee delen van deze vragen beperken zich tot (A) de gelijkwaardigheid van diploma secundair onderwijs en (B) de niveaubepaling en academische erkenning. Bij deze voorbeelden wordt de vraag gesteld of de procedure in kwestie mogelijk is en hoe men best een dossier samenstelt.

Het laatste onderdeel (C) omvat 10 algemene toepassingen waarbij het wel de bedoeling is te onderzoeken welke gelijkschakeling het meest wenselijk is voor de persoon in kwestie. In de antwoorden wordt naast de meest prioritaire optie, ook opnieuw een opsomming gemaakt van alle andere 'mogelijke' procedures.

10.1 Cases

A. Gelijkwaardigheid van diploma secundair onderwijs

1. Allen uit de USA heeft een high school diploma van 6 jaar, met specialisatie 'mathematics'. Zijn studies in het lager onderwijs duurden 6 jaar.
2. Tafari uit Ethiopië heeft een diploma secundair onderwijs in de richting 'schrijnwerkerij'. Deze studies duurden 5 jaar, daarvoor liep hij 6 jaar lagere school.
3. Adnan heeft een Turks diploma secundair onderwijs, studierichting 'boekhouden en talen', dat hij behaalde na 5 jaar. Zijn lager onderwijs duurde 6 jaar. Na zijn secundair onderwijs studeerde Adnan aan de Ankara University waar hij in 2 jaar tijd een diploma van 'bachelor in economie' behaalde.
4. Andre wil zijn baccalaureaatdiploma van secundair onderwijs 'Sciences Experimentales' uit Madagaskar laten gelijkschakelen.
5. Eric wil zijn hoger secundaire onderwijs diploma uit Kameroen laten gelijkschakelen. Na de verplichte 7 jaar lagere school, volgde hij nog 5 jaar lager secundair onderwijs en 2 jaar hoger secundair onderwijs in de richting talen (A level).

B. Niveaubepaling & Academische gelijkwaardigheid

1. Jacek uit Polen is in het bezit van een diploma 'Magister in Economie'. Om dit diploma te behalen studeerde hij 5 jaar aan de erkende 'Academy of Economics' van Warschau. Na 4 jaar behaalde hij de bachelor in economie, na 1 jaar en het maken van een thesis behaalde hij de magister.
2. Vandana studeerde in Nepal en behaalde daar aan de Tribuvan University, een erkende hoger onderwijs instelling, een 'Bachelor Certificate' in 'information sciences' na 2 jaar studies.
3. Ahmed uit Marokko is in het bezit van een diploma informatica van een 'institut de formation technique' in Oujda. Deze opleiding duurde 2 jaar, en nadien voltooide Ahmed een stage van 6 maand. Het instituut is echter niet terug te vinden in de UNESCO 'World Higher Education Database' van 2007.

4. Ramzan uit Tsjetsjenië studeerde in Rusland en behaalde daar het diploma 'bouwingenieur' na een studie van 5 jaar aan een militaire academie. Hij schreef geen thesis maar liep wel een stage.
5. Veronika uit Mexico studeerde 3 jaar chemie aan een erkende instelling in Mexico city, maar brak haar studies af om te gaan werken. Zij behaalde nooit het diploma, maar heeft wel nog de puntenlijsten van die 3 jaar en het bewijs dat zij slaagde voor het ingangsexamen. Het diploma 'Bachelor in de chemie' duurt in Mexico 5 jaar.
6. Mark uit Duitsland heeft een diploma politieke en sociale wetenschappen na 5 jaar studies aan de Humboldt Universität in Berlijn, hij schreef geen thesis maar deed één jaar stage op de ambassade van Duitsland in Namibië.
7. Maria is een kinderarts uit Armenië. Na 6 jaar studies als arts aan een erkende universiteit, kreeg ze haar diploma. Hierna specialiseerde ze zich nog twee jaar als kinderarts. Bovendien heeft ze 12 jaar werkervaring als kinderarts in een ziekenhuis in Armenië.
8. Patricia heeft een diploma 'Master of Arts in English literature' (4 jaar) van de McGill University in Canada. Een thesis was niet vereist. Na dit diploma behaalde ze in 2 jaar tijd ook haar 'Teacher Certificate', waarmee ze les mag geven in het secundair onderwijs.
9. Jean heeft een Frans diploma notariaat en wil nu als notaris in België werken.
10. Lina heeft een pedagogisch diploma wiskunde van de Staatsuniversiteit van Moskou. Haar studies duurden 5 jaar.

C. Algemene toepassingen: diplomagelijkschakeling secundair onderwijs, academische gelijkwaardigheid / professionele erkenning / niveaubepaling / gelijkwaardigheid-erkenning volwassenenonderwijs.

1. Ludmilla is 52 jaar en afkomstig van Oezbekistan. Zij behaalde een diploma geneeskunde aan het Medisch Instituut van Samarkand, waar de studieduur 6 jaar bedraagt. Ludmilla heeft ook haar diploma secundair onderwijs bij zich. De totale studieduur van haar lager en secundaire onderwijs was 11 jaar. Ludmilla's prioriteit is zo snel mogelijk aan de slag te kunnen in Vlaanderen, liefst als arts. Eventueel wil ze ook een ander beroep in de medische wereld uitoefenen.
2. Paulo is 30, Portugees en studeerde in Portugal aan de Universiteit van Lissabon 'Portugese en Engelse taal en literatuur'. De normale studieduur is 4 jaar, maar Paulo deed er 5 jaar over om dit diploma te behalen, gezien hij ook één jaar als uitwisselingsstudent in Tsjechië studeerde. Een thesis was niet vereist. Na dit diploma, behaalde Paulo ook nog zijn 'ramo educacional' of 'certificaat van pedagogische bekwaamheid' aan dezelfde universiteit, in twee jaar tijd. Ook Paulo wil zo snel mogelijk aan het werk, liefst opnieuw als leraar in het middelbaar onderwijs, zoals hij ook in Portugal enkele jaren werkte.
3. Penn is een asielzoeker uit Cambodja. Hij is 20 en wil aan de universiteit van Gent 'politieke wetenschappen' studeren. In Cambodja maakte hij zijn secundair onderwijs af. De totale studieduur van lager en secundair in Cambodja was 12 jaar, en met zijn diploma secundair had Penn toegang tot de universiteit in Cambodja. Hij studeerde er 2 maanden politieke wetenschappen vooraleer hij naar België vluchtte. De enige documenten die hij hier in zijn bezit heeft, zijn zijn inschrijvingsbewijs aan de universiteit en zijn studentenkaart.
4. Omari is een 28-jarige Afghaan die het diploma van apotheker behaalde aan een erkende universiteit in Teheran. Daar nemen deze studies 4 jaar in beslag. Hiervoor behaalde hij zijn diploma algemeen se-

cundair onderwijs, waarvan de totale studieduur 12 jaar bedraagt. Wat zijn zijn opties?

5. Said is 48 en studeerde 25 jaar geleden af aan een erkende hoger onderwijsinstelling als leraar voor het lager onderwijs in Marokko. De studieduur voor deze opleiding bedroeg in Marokko in die tijd 2 jaar theorie en 2 jaar stage, de toegangsvoorwaarde was het baccalaureaatdiploma. Said spreekt uitstekend Nederlands en heeft 16 jaar werkervaring als leraar, waaronder een aantal jaar in Vlaanderen, in het kader van een uitwisselingsproject voor leerkrachten tussen de Marokkaanse en Vlaamse ministeries van onderwijs. Is het een optie voor Said om leraar in Vlaanderen te worden en welke stappen moet hij hiervoor ondernemen?
6. Myriam is Tunesische. Na het behalen van haar diploma secundair onderwijs, in een technische richting, studeerde zij twee jaar secretariaat aan een 'institut privé de formation professionnelle'. Deze opleiding was halftijds. Na het behalen van haar diploma werkte zij 10 jaar als secretaresse bij verscheidene bedrijven. Wat zijn haar opties naar gelijkgeschikking toe?
7. Aleksandr is asielzoeker en behaalde in Armenië zijn diploma secundair onderwijs (10 jaar). Daarna studeerde hij ook 5 jaar 'communicatiewetenschappen' aan een instituut dat erkend is als een hoger onderwijsinstelling. Hij heeft enkel het tijdelijke certificaat van afstuderen (het diploma wordt normaal na 6 maanden afgeleverd, maar toen was Aleksandr al gevlucht) en puntenlijsten van zijn hogeschoolopleiding in zijn bezit. Zijn thesis werd vernietigd en het is onmogelijk om aan nog meer documenten te geraken.
8. Gabriela uit de Filipijnen heeft een bachelor 'diploma of laws' (studieduur 4 jaar), en heeft veel ervaring. Zij wil graag in België als juriste werken. Hiernaast heeft ze ook nog een paar bijkomende diploma's van avondschooloropleidingen in Mexico in Frans, Engels en informatica. Haar lager en secundair onderwijs vormen samen 12 jaar.
9. Eva is een verpleegster uit Polen met 15 jaar werkervaring. Na 8 jaar algemeen basisonderwijs, studeerde zij 3 jaar verpleegkunde in het beroepssecundair onderwijs. Hierna specialiseerde zij zich nog 2 jaar in een Medische School. Zij kan van al haar studies diploma's en puntenlijsten voorleggen, en heeft ook haar werkattesten. De ambassade van Polen werd aangeschreven en de medische school in kwestie is echter niet erkend als hoger onderwijsinstelling.
10. Iina is een celliste uit Litouwen. Zij studeerde af aan een gerenommeerde muziekacademie van Litouwen. Ze behaalde na 4 jaar academie haar diploma van 'Baccalaureaat', en na nog 2 jaar het diploma van 'Magister'. Deze opleiding omvatte ook een lerarenopleiding en de titel Magister geeft haar in Litouwen de toelating om les te geven in het voltijds en deeltijds kunstonderwijs en aan de academie zelf. Vooraleer zij haar studies aan de academie begon, voltooide Iina al 13 jaar secundair onderwijs, waarvan 10 jaar algemeen en 3 jaar gespecialiseerd kunstonderwijs. Wat zijn haar opties om als lerares cello aan de slag te kunnen in Vlaanderen?

10.2 Bespreking

A. Secundaire gelijkwaardigheid

1.

De studieduur komt overeen met de Vlaamse studieduur voor een diploma secundair onderwijs. Het Angelsaksisch systeem is verschillend van het onze. Men spreekt er over Ordinary ('O') en Advanced ('A') levels. Een student kan in hoge mate zelf zijn vakken kiezen en dus zo de inhoud van zijn diploma bepalen. De volledige gelijkwaardigheid met een ASO diploma wordt slechts gegeven wanneer het diploma minimum 6 O-levels en minimum 3 A-levels omvat. Opdat de dossierbehandelaar dit kan onderzoeken, voegt Allen best een kopie van de puntenlijst(en) toe of een ander document dat deze informatie verschaft. In het aanvraagdossier steken we:

- ingevuld en ondertekend aanvraagformulier
- kopie diploma
- kopie puntenlijst laatste jaar/ eindexamens (om het aantal O en A levels aan te tonen)

Gezien het een USA diploma betreft, zijn de documenten heel waarschijnlijk in het Engels, en zal een beëdigde vertaling dus niet nodig zijn.

2.

De totale studieduur van Tafari is 11 jaar. De studierichting was 'schrijnwerkerij', wat afhankelijk van de inhoud, zowel binnen ons technisch als beroepssecundair onderwijs te situeren kan zijn. We stellen een dossier samen met:

- Een ingevuld en ondertekend aanvraagformulier
- Een kopie van zijn diploma
- Een kopie van de puntenlijsten en informatie over de eventuele stages van elk jaar van zijn secundair onderwijs

Indien deze documenten niet in het Nederlands, Frans, Engels of Duits zijn, is ook een kopie van een in België gemaakte beëdigde vertaling vereist.

Gezien de studieduur van Tafari één jaar korter is dan in Vlaanderen, is de kans groot dat geen volledige gelijkwaardigheid met een secundair onderwijs diploma wordt gegeven. Wellicht krijgt Tafari een gelijkwaardigheid tot de 2e graad (= '4e jaar secundair') ofwel 2e graad + 1 leerjaar van de derde graad (= '5e jaar secundair').

3.

De duur van het lager en secundair onderwijs van Adnan bedraagt 11 jaar. Dit is één jaar korter dan de opleiding voor het diploma secundair onderwijs in Vlaanderen. De kans bestaat dus dat dit diploma zal gelijkgeschakeld worden met het getuigschrift van de 2e graad of '2e graad + 1° leerjaar' van de derde graad secundair onderwijs.

Adnan is echter ook in het bezit van een diploma hoger onderwijs. Wanneer men dit diploma toevoegt aan de aanvraag secundair onderwijs, kan dit door de dossierbehandelaar beschouwd worden als een positief argument om toch de volledige gelijkwaardigheid te verlenen, gezien het diploma in het herkomstland blijkbaar toegang gaf tot het hoger onderwijs.

De studierichting 'management en talen' is niet duidelijk te situeren binnen het ASO of TSO, daarom voegen we best een puntenlijst van het laatste jaar toe. Het aanvraagdossier voor dit diploma zal bestaan uit:

- Een ingevuld en ondertekend aanvraagformulier
- Een kopie van het diploma secundair onderwijs
- Een kopie van de puntenlijst van het laatste jaar
- Een kopie van het diploma bachelor in de economie

Indien deze documenten niet in het Nederlands, Frans, Engels of Duits zijn, is ook een kopie van een in België gemaakte beëdigde vertaling vereist.

Het diploma 'bachelor in economie' komt niet in aanmerking voor een niveaubepaling of een academische gelijkgeschakeling, omdat de studies minder dan drie jaar duurden.

4.

In Madagaskar ga je voor het behalen van een baccalaureaat diploma 12 jaar naar school. De studieduur levert geen probleem op. De inhoud van een baccalaureaatdiploma wordt doorgaans gelijkgesteld met het diploma ASO. Een aanvraagdossier bestaat dus in feite uit slechts 2 documenten:

- Een ingevuld en ondertekend aanvraagformulier
- Een kopie van het baccalaureaatdiploma

5.

De duur van de studies lager en secundair onderwijs van Eric is 14 jaar, wat voldoende is om te vergelijken met een Vlaams diploma secundair onderwijs (12 jaar.) De studierichting was 'talen'. We kunnen veronderstellen dat deze studie op het niveau van ASO te situeren is. Eric is afkomstig uit het deel van Kameroen dat het Angelsaksische schoolstelsel toepast. De A en O levels van het Angelsaksische schoolstelsel moeten ook bewezen worden met documenten. We stellen dus een aanvraagdossier samen met daarin:

- een ingevuld en ondertekend aanvraagformulier
- kopie diploma hoger secundair onderwijs
- kopie puntenlijst laatste jaar dat de A en O levels bewijst

Indien deze documenten niet in het Nederlands, Frans, Engels of Duits zijn, is ook een kopie van een beëdigde vertaling, die in België werd gemaakt, vereist.

De mogelijkheid bestaat dat de dossierbehandelaar bij de administratie secundair onderwijs ook een kopie zal vragen van het voorafgaande diploma (+ vertaling), nl. het lager secundair onderwijs. Indien dit diploma ook ter beschikking is, voegen we het best onmiddellijk toe.

B. Niveaubepaling en Academische Gelijwaardigheid

1.

Gezien Jacek in het bezit is van een diploma van een erkende hoger onderwijsinstelling is een niveaubepaling mogelijk. Het aanvraagdossier bestaat hiervoor uit:

- Een ondertekend en ingevuld aanvraagformulier
- Een kopie van het magister diploma
- Een kopie van het bachelor diploma

We voegen een kopie van beide diploma's toe, gezien anders niet duidelijk is welke basisopleiding (duur, inhoud ...) Jacek vóór de 'Magister' volgde.

Indien de diploma's niet in het Nederlands, Frans, Engels of Duits zijn, voegen we een originele beëdigde vertaling toe, uit het land van herkomst of in België gemaakt.

Gezien Jacek's diploma economie van een erkende hoger onderwijsinstelling is, en de studie minimum 3 jaar duurde, kan hij een academische gelijkwaardigheid aanvragen. Hij studeerde 5 jaar en maakte een thesis, waardoor zal onderzocht worden of zijn diploma te vergelijken is met de Vlaamse academische graad van licentiaat in de economie. Het aanvraagdossier van Jacek bestaat uit:

- Een ondertekend en ingevuld aanvraagformulier
- 4 kopieën van het Magister diploma
- 4 kopieën van het Bachelor diploma
- 4 kopieën van de puntenlijsten (vakken, resultaten en uren/ omvang/ credits) van elk jaar (5 jaar)
- 4 kopieën van de inhoud van alle vakken (niet verplicht maar wenselijk)
- 4 kopieën van de thesis

Indien de diploma's en puntenlijsten niet in het Nederlands, Frans, Engels of Duits zijn, voegen we hiervan één originele beëdigde vertaling en drie kopieën ervan toe. De inhoud van de vakken mag Jacek zelf vertalen. Indien de thesis ook niet in één van de 4 bovenvermelde talen is, maakt Jacek zelf een samenvatting van 2 à 3 pagina's in het Nederlands, Frans, Engels of Duits.

2.

Vandana voltooide haar studies aan een erkende hoger onderwijs instelling. De studieduur is minder lang dan 3 jaar. Hierdoor kan ze geen niveaubepaling noch academische gelijkwaardigheid aanvragen.

Indien ze haar diploma secundair wil laten gelijkschakelen kan het nuttig zijn om haar bachelor diploma aan haar dossier toe te voegen.

3.

Gezien het instituut waar Ahmed dit diploma behaalde niet onmiddellijk in de UNESCO WHE database terug te vinden is, vermoeden we dat het geen erkende hoger onderwijs instelling betreft. Om hiervan zeker te zijn, nemen we echter best contact op met het Marokkaanse ministerie van onderwijs of de Marokkaanse ambassade in België.

- als hoger onderwijs, dan is niveaubepaling en/of academische erkenning niet mogelijk!
- Zou de instelling wel erkend zijn als hoger onderwijs, dan kan Ahmed overwegen om een niveaubepaling aan te vragen. De studieduur van Ahmed (2.5 jaar) is op zich te kort om een procedure te starten maar hij kan en mag het altijd proberen. Het meest interessante voor Ahmed is het aanvragen van een niveaubepaling. Indien dit hem al geweigerd wordt, is een academische gelijkwaardigheid helemaal niet mogelijk. Voor een academische gelijkwaardigheid zorgt hij best voor een overtuigend dossier met veel officiële documenten. We stellen een dossier samen met een ingevuld en ondertekend aanvraagformulier en een kopie van het diploma. Indien het diploma niet in het Nederlands, Frans, Engels of Duits is, voegen we een originele beëdigde vertaling toe. Alle werkervaring en stage informatie is relevant.

4.

Vooraleer met de niveaubepaling of academische gelijkwaardigheid kan gestart worden, is eerst een bevestiging nodig dat deze studies aan een militaire academie – die meestal onder het ministerie van defensie valt - ook door het ministerie van onderwijs van Rusland erkend zijn als hoger onderwijs. Hiervoor zal het nodig zijn de ambassade en/ of het ministerie van onderwijs van Rusland te contacteren.

- Is de instelling niet erkend als hoger onderwijs door het Russische ministerie van onderwijs, dan is niveaubepaling noch academische erkenning mogelijk.
- Zou de instelling wel als dusdanig erkend zijn, dan is een niveaubepaling mogelijk. We stellen een dossier samen met een ingevuld en ondertekend aanvraagformulier, een kopie van het diploma en een beëdigde vertaling van het diploma.

In het geval van een erkende hoger onderwijsinstelling is ook academische gelijkwaardigheid mogelijk. Gezien een thesis ontbreekt wordt dit diploma wellicht vergeleken met een Vlaamse hogeschoolopleiding in het studiegebied van de industriële wetenschappen. We stellen een aanvraagdossier samen met:

- Een ondertekend en ingevuld aanvraagformulier
- 4 kopieën van het diploma
- 4 kopieën van de puntenlijsten (vakken, resultaten en uren/omvang/credits) van elk jaar (5 jaar)
- 4 kopieën van de inhoud van alle vakken (niet verplicht, maar wel wenselijk)
- 4 kopieën van informatie over de stage (inhoud/ omvang/ resultaten/ eventueel 'stagerapport', etc.)

Indien het diploma, de puntenlijsten en de stage-informatie niet in het Nederlands, Frans, Engels of Duits zijn, voegen we een originele beëdigde vertaling toe. De vakinhoud mag Vladimir zelf vertalen.

5.

Voor het verkrijgen van zowel de niveaubepaling als de academische erkenning van het Ministerie van Onderwijs moet men in het bezit zijn van een eindexamen: men moet op z'n minst de studies hebben afgemaakt. Gezien dit niet het geval is bij Andrea, heeft het geen zin om niveaubepaling of academische gelijkwaardigheid aan te vragen. Andrea kan wel een gelijkwaardigheid aanvragen voor haar diploma secundair onderwijs.

6.

De Humboldt Universität is een erkende hoger onderwijs instelling in Duitsland en zodoende is een niveaubepaling geen probleem. We stellen een dossier samen met een ingevuld en ondertekend aanvraagformulier en een

kopie van het diploma.

Het is eveneens mogelijk om de academische gelijkwaardigheid aan te vragen. We stellen een dossier samen met:

- Een ondertekend en ingevuld aanvraagformulier
- 4 kopieën van het diploma
- 4 kopieën van de puntenlijsten (vakken, resultaten en uren/ omvang/ credits) van elk jaar (5 jaar)
- 4 kopieën van de inhoud van alle vakken (niet verplicht, maar wel wenselijk)
- 4 kopieën van informatie over de stage (inhoud/ omvang/ resultaten/ eventueel 'stagerapport', etc.)

Het ontbreken van de thesis kan een probleem vormen gezien dit bij de Vlaamse equivalente opleiding een absoluut vereiste is om af te studeren. Het is mogelijk dat de uitgebreide stage (misschien met een stage-rapport) en eventuele andere werken (kleinere taken, schrijfoopdrachten,...) dit kan compenseren. Gezien de thesis ontbreekt zou het dossier wellicht onmiddellijk naar de hogescholen worden gezonden voor vergelijking. Indien Mark toch wil dat het diploma vergeleken wordt met de Vlaamse academische graad van licentiaat in de politieke & sociale wetenschappen, kan hij NARIC specifiek verzoeken om het dossier toch eerst naar de universiteiten in plaats van naar de hogescholen door te sturen.

Indien de adviezen van de universiteiten echter negatief zijn, en de studie-inhoud is overdraagbaar naar een bestaande opleiding aan een Vlaamse hogeschool, wordt het dossier na de negatieve beslissing van de universiteiten automatisch door het ministerie overgemaakt aan de hogescholen voor een nieuw gelijkwaardigheidsonderzoek. (Hierdoor kan de procedure natuurlijk dubbel zo lang duren!)

De specifieke opleiding politieke en sociale wetenschappen is niet terug te vinden bij de Vlaamse hogescholen. Het is mogelijk dat het diploma van Mark vergeleken worden met de Vlaamse hogeschoolstudies 'bestuurskunde en publiek management'. Indien de inhoud van de opleiding te verschillend is maar de kwaliteit en het niveau van de studies en de instelling van Mark zeker voldoen aan de kwaliteit van een licentiaatdiploma in Vlaanderen, krijgt Mark misschien een 'academische niveaugelijkwaardigheid'. Dit is eveneens een officieel gelijkwaardigheidbesluit (dus geen niveaubepaling!), maar met het niveau van een bepaald diploma in plaats van met een specifieke titel.

7.

De Vlaamse basisopleiding van arts duurt 7 jaar. Maria's basisopleiding was één jaar korter. De aanvraag tot gelijkwaardigheid is om deze reden erg moeilijk. Bij medische beroepen ('beschermde intellectuele' beroepen) wordt heel strikt naar de studieduur van de basisopleiding gekeken. Specialisaties na de basisopleiding (in dit geval kinderarts) of werkervaring veranderen hier aan de duur van de basisopleiding.

De Szeged University is een erkende hoger onderwijs instelling, waardoor een niveaubepaling wel mogelijk is. We stellen een aanvraagdossier samen met een ingevuld en ondertekend aanvraagformulier en een kopie van beide diploma's, met indien nodig, de originele beëdigde vertalingen ervan. De niveaubepaling geeft Maria in geen enkel opzicht beroepsbekwaamheid.

Als zij in Vlaanderen als arts aan de slag wil, kan dit enkel via een gelijkwaardigheid van haar diploma of indien ze terug gaat studeren. Ze kan een dossier opsturen naar NARIC voor een academische gelijkwaardigheid. Dit moet een bijzonder goed onderbouwd dossier zijn.

We stellen een dossier samen met:

- Een ondertekend en ingevuld aanvraagformulier
- kopie van het diploma
- kopie van de puntenlijsten (vakken, resultaten en uren/ omvang/ credits) van elk jaar
- kopie van de inhoud van alle vakken
- kopie van informatie over de stage (inhoud/ omvang/ resultaten/ eventueel 'stagerapport', enzovoort)
- Kopie van werkervaring, aanbevelingsbrief, voordrachten op conferenties, informatie over je functies en de werking van het ziekenhuis
- Kopie van het registratiedocument (lid van de orde van artsen)
- ...

Om studieduurverkorting te krijgen voor de Belgische studie van arts moet Maria deelnemen aan het inter-universitair examen voor arts van de VLIR.

8.

Patricia studeerde binnen het hoger onderwijs aan een erkende instelling in Canada, waardoor een niveaubepaling geen probleem is. We stellen een aanvraagdossier samen met een ingevuld en ondertekend aanvraagformulier en een kopie van beide diploma's.

Patricia kan ook een academische gelijkwaardigheid aanvragen. Zij maakte geen thesis, waardoor haar dossier naar de hogescholen zal worden gezonden voor advies. Wanneer haar lerarendiploma aan haar master in Engelse literatuur wordt toegevoegd, resulteert dit waarschijnlijk in een vergelijking met het hogeschooldiploma van 'aggregaat' voor groep 1 (1° en 2° graad). Zonder het lerarendiploma zou een academische gelijkwaardigheid voor Patricia niet mogelijk zijn, gezien op dit ogenblik geen Vlaamse bachelor opleiding in de richting van 'talen' of 'letteren' bestaat waar enkel Engels wordt gestudeerd. Naast Engelse literatuur moet een student altijd nog kiezen voor een andere taal of een ander studiedomein zoals theaterwetenschappen of film. We dienen dus een aanvraag voor de academische gelijkwaardigheid in op basis van de volgende documenten:

- Een ondertekend en ingevuld aanvraagformulier
- 4 kopieën van beide diploma's (Master in Engelse literatuur en lerarenopleiding)
- 4 kopieën van de puntenlijsten (vakken, resultaten en uren/omvang/credits) van elk jaar (6 jaar in totaal: MA + lerarenopleiding)
- 4 kopieën van de inhoud van alle vakken van beide diploma's (niet verplicht, maar wel wenselijk)
- 4 kopieën van informatie over eventuele stages (in het kader de lerarenopleiding)

9.

Het diploma van notariaat is een zeer landspecifieke studie, die niet vergelijkbaar is met een Vlaamse opleiding notariaat. De academische gelijkwaardigheid is daarom niet mogelijk.

De niveaubepaling kan echter wel, indien Jean aan een erkende hoger onderwijs instelling studeerde. We stellen een aanvraagdossier samen met een ingevuld en ondertekend aanvraagformulier en een kopie van het diploma.

Indien Jean toch als notaris in België aan de slag wil, zal het nodig zijn om het Vlaamse diploma van notaris te behalen en dus opnieuw te gaan studeren.

10.

Lerarendiploma's (vaak genaamd diploma 'pedagogie') uit (Wit)Rusland of Kazachstan, die meestal uitgereikt zijn aan een pedagogische (staats)instituut of universiteit, met een minimumduur van 5 jaar, worden in de regel op basis van precedenten door NARIC gelijkwaardig verklaard met het hogeschooldiploma 'aggregaat' groep 1. Om een gelijkwaardigheid aan te vragen is het best dat Lina contact opneemt met NARIC om te controleren of het een precedent is en welke documenten ze moet opsturen.

C. Algemene toepassingen

1.

Om het beroep van arts te mogen uitoefenen (beschermd beroep), heeft Ludmilla de academische gelijkwaardigheid nodig. Zonder een in Vlaanderen erkend diploma krijgt zij namelijk geen beroepsbekwaamheid als arts. Bij de vergelijking van medische opleidingen wordt er o.a. strikt naar de duur van de basisopleiding gekeken. Gezien de duur van Ludmilla's basisopleiding één jaar korter is dan de Vlaamse basisopleiding zal het erg moeilijk zijn om de academische gelijkwaardigheid te verkrijgen.

Een andere mogelijkheid om in België aan de slag te gaan als arts is deelnemen aan een examen voor arts bij de VLIR (www.vlir.be). Op voorgaande website kun je alle praktische informatie in dit verband krijgen. Aan de hand van haar resultaat op dit examen wordt bepaald in welk jaar van de artsenopleiding Ludmilla mag instappen om in Vlaanderen het diploma arts te behalen (bij een universiteit naar keuze). De meeste kandidaat studenten worden na het examen in het vierde jaar van de basisopleiding arts geplaatst.

Indien Ludmilla geïnteresseerd zou zijn in verpleegkunde, kan zij ook aankloppen bij de hogeschoolopleiding Graduaat Verpleegkunde, of de postsecundaire studies Verpleegkunde 4^e Graad BSO. Hiervoor neemt zij contact op met de onderwijsinstelling in kwestie. De kans bestaat dat de school haar studieduurverkorting verleent, waardoor zij niet zo heel lang moet studeren om toch in de medische wereld aan de slag te kunnen – weliswaar als verpleegster - met een Vlaams diploma.

Gezien het Medisch Instituut van Samarkand een erkende hoger onderwijs instelling is, is het verkrijgen van de niveaubepaling geen probleem. We stellen een dossier samen met een ingevuld en ondertekend aanvraagformulier, een kopie van het diploma en eventueel een originele beëdigde vertaling ervan. De niveaubepaling verleent natuurlijk geen enkele beroepsbekwaamheid, maar kan handig zijn naar de VDAB, opleidingscentra of werkgevers in de privé-sector (niet-medisch) toe.

Indien Ludmilla dit wenst, kan zij eveneens een gelijkwaardigheid secundair onderwijs aanvragen. We voegen bij het aanvraagdossier best een kopie van de niveaubepaling, gezien de duur van haar studies secundair onderwijs 1 jaar korter is dan in Vlaanderen. We stellen hiervoor dus een dossier samen met:

- Een ingevuld en ondertekend aanvraagformulier (bijlage 1)
- Een kopie van het diploma secundair onderwijs
- Een kopie van de niveaubepaling

Indien het diploma niet in het Nederlands, Frans, Engels of Duits is, voegen we een kopie van de beëdigde vertaling toe.

2.

Om zo snel mogelijk als leraar aan de slag te kunnen, vraagt Paulo best de professionele erkenning aan. Hij voldoet aan alle voorwaarden, namelijk: (1) hij is een EU-onderdaan, behaalde zijn diploma aan een (2) erkende hoger onderwijs instelling (3) binnen de EU, zijn aanvraag betreft de erkenning van een (4) beschermd beroep (leerkracht), en zijn (5) studies duurden minimum 3 jaar. De professionele erkenning wordt afgehandeld door het Ministerie waaronder het desbetreffende beschermde beroep behoort, in dit geval: het Ministerie van Onderwijs: NARIC. Deze procedure gaat aanzienlijk sneller dan academische gelijkwaardigheid. We stellen een dossier samen met:

- Een ondertekend en ingevuld aanvraagformulier
- Een kopie van het lerarendiploma of het basisdiploma EN een kopie van het pedagogisch bewijs
- Een kopie van de identiteitskaart
- Een attest van het ministerie van onderwijs van het herkomstland of van een NARIC - centrum van het land waarin staat (1) dat de instelling een erkende hoger onderwijsinstelling is, (2) dat de studieduur minimum 3 jaar was en (3) wat de precieze onderwijsbevoegdheden zijn van de aanvrager in het land van herkomst.
- Indien de documenten niet in het Nederlands, Frans, Engels of Duits zijn, voegen we ook een beëdigde vertaling toe, die uit België of het herkomstland mag komen.

Na het verkrijgen van de professionele erkenning, moet Paulo nog slagen voor het taalexamen Nederlands van het Ministerie van Onderwijs. Hij krijgt hiervoor drie jaar de tijd, maar kan intussen al aan de slag als leerkracht.

De professionele erkenning verleent de onmiddellijke beroepsbekwaamheid, maar is geen besluit dat het diploma van Paulo gelijk is aan een welbepaald diploma in Vlaanderen. Indien Paulo flexibeler op de arbeidsmarkt wil bewegen, kan hij natuurlijk ook een aanvraag academische gelijkwaardigheid indienen. Gezien een thesis ontbreekt en gezien de opleiding Portugees - Engels niet bestaat aan een Vlaamse universiteit, zal het dossier wellicht voor vergelijking worden doorgestuurd naar de hogescholen. De kans is groot dat Paulo hier een gelijkwaardigheid krijgt met het diploma van initiële lerarenopleiding secundair onderwijs groep 1 ('regentaat').

Gezien de Universiteit van Lissabon een erkende hoger onderwijs instelling is, is het verkrijgen van de niveaubepaling geen probleem. We stellen een dossier samen met een ingevuld en ondertekend aanvraagformulier en een kopie en beëdigde vertaling van het diploma. De niveaubepaling verleent natuurlijk geen enkele

beroepsbekwaamheid, maar kan handig zijn naar de VDAB, opleidingscentra of werkgevers in de privé-sector toe.

3.

Gezien Penn studies wil aanvragen aan een Vlaamse universiteit, kan hij zich in feite het best rechtsreeks tot de universiteit zelf richten. Als asielzoeker kan hij worden toegelaten op basis van een toelatingsproef, gezien hij zijn secundair onderwijs diploma niet kan voorleggen. Indien Penn echter toch de secundaire gelijkwaardigheid nodig heeft (voor een andere opleiding, voor een werkgever, ...) dan stellen we een dossier samen met:

Een ingevuld en ondertekend aanvraagformulier, een kopie van de studentenkaart en het inschrijvingsbewijs aan de universiteit. De kans is klein dat Penn een volledige gelijkwaardigheid met het diploma secundair onderwijs krijgt, gezien hij het diploma zelf niet kan voorleggen.

4.

De studies apotheker (beschermd beroep) namen aan een Vlaamse universiteit vroeger 5 en nu 6 jaar in beslag, waardoor een academische gelijkwaardigheid zo goed als onmogelijk zal zijn.

Indien Omari dit wenst, kan hij studieduurverkorting aanvragen bij een universiteit om het Vlaamse diploma van apotheker te behalen.

Gezien de Anadolu Universiteit een erkende hoger onderwijs instelling is, is het verkrijgen van de niveaubepaling geen probleem. We stellen een dossier samen met een ingevuld en ondertekend aanvraagformulier en een kopie en beëdigde vertaling van het diploma. De niveaubepaling verleent geen enkele beroepsbekwaamheid, maar kan handig zijn naar de VDAB, opleidingscentra of werkgevers in de privé-sector toe. Als Omari dit wenst, kan hij ook een gelijkwaardigheid van zijn secundair onderwijs aanvragen. De studieduur was 12 jaar, dus de kans op volledige gelijkwaardigheid bestaat. We kunnen voor de zekerheid best ook de niveaubepaling toevoegen. We stellen dus een dossier samen met:

- Een ingevuld en ondertekend aanvraagformulier (bijlage 1)
- Een kopie van het diploma secundair onderwijs
- Indien het diploma niet in het Nederlands, Frans, Engels of Duits is, voegen we ook een beëdigde vertaling toe, die uit België moet komen.
- Een kopie van de niveaubepaling

5.

Om als leraar aan de slag te gaan, heeft Said een academische erkenning van zijn lerarendiploma nodig. Een professionele erkenning is niet mogelijk gezien Said geen EU-burger is en niet aan een instelling in de EU studeerde. De vraag is of zijn 2 jaar theorie en 2 jaar stage, als 4 jaar basisopleiding zullen worden aanzien en als dusdanig vergeleken met de opleiding tot leraar in Vlaanderen, die minimum 3 jaar duurt. Said heeft echter wel uitgebreide werkervaring, tot in Vlaanderen toe, en dit kan zijn aanvraag zeker ondersteunen. We dienen een aanvraag tot academische erkenning in met:

- Een ondertekend en ingevuld aanvraagformulier
- 4 kopieën van beide diploma's (theorie en stage)
- 4 kopieën van de puntenlijsten (vakken, resultaten en uren/ omvang/ credits) van elk jaar (4 jaar in totaal)
- 4 kopieën van de inhoud van alle vakken van beide diploma's
- 4 kopieën van informatie over de stages (vb stageverslagen, ...)
- 4 kopieën van documenten die de werkervaring illustreren (contracten, aanbevelingsbrieven, werkattesten, enzovoort)

Indien het diploma en de puntenlijsten niet in het Nederlands, Frans, Engels of Duits zijn, voegen we ook een originele beëdigde vertaling toe en 3 kopieën ervan.

Gaan we ervan uit dat de studies van Said inderdaad erkend hoger onderwijs zijn, dan is een niveaubepaling mogelijk, indien de studieduur van de opleiding 3 jaar of meer is. We stellen een dossier samen met een ingevuld en ondertekend aanvraagformulier en een kopie van beide diploma's. Indien Said dit wenst, kan hij ook een

gelijkwaardigheid van zijn Bacculaureaatdiploma vragen. Hiervoor stellen we een dossier samen met:

- Een ingevuld en ondertekend aanvraagformulier (bijlage 1)
- Een kopie van het diploma secundair onderwijs
- Een kopie van de niveaubepaling

Aangezien er veel vervalste Marokkaanse diploma's in omloop zijn, worden er altijd extra documenten gevraagd. Welke documenten kunnen dat zijn?

- Een kopie van de puntenlijst van het eindexamen
- Een kopie van de identiteitskaart

Indien het diploma en de puntenlijst niet in het Nederlands, Frans, Engels of Duits zijn, voegen we ook een beëdigde vertaling toe, die uit België moet komen.

6.

De privé-onderwijsinstelling voor beroepsopleiding waar Myriam studeerde is zeer waarschijnlijk geen erkende instelling van hoger onderwijs. Haar secretaresse opleiding was bovendien halftijds, gespreid over 2 jaar, wat sterk doet vermoeden dat dit een soort 'volwassenenonderwijs' of 'sociale promotie' was. Indien de school erkend is, dan kunnen we de gelijkwaardigheid aanvragen met een gelijkaardig getuigschrift in het Vlaams volwassenenonderwijs, bij de administratie volwassenenonderwijs. Zij heeft ook 10 jaar werkervaring, wat haar aanvraag zeker zal ondersteunen. We dienen een aanvraag in met:

- Een ingevuld en ondertekend aanvraagformulier 'gelijkwaardigheidskenning'
- Een kopie van het studiebewijs
- Een attest van de instelling met gedetailleerde informatie: Welke vakken omvatte de opleiding? Wat was de inhoud van deze vakken? Hoeveel lessen werd aan elk vak besteed? Wat was het niveau van de gevolgde opleiding? Was dit voltijds of deeltijds onderwijs? Welk departement reikte de diploma's uit?
- Kopie van documenten ivm werkervaring (bijv. werkattesten, contracten, aanbevelingsbrieven, enzovoort)

Indien deze documenten niet in het Nederlands, Frans, Engels of Duits zijn, voegen we ook een beëdigde vertaling ervan toe. Deze mag zowel uit het land van herkomst komen als in België gemaakt zijn. Myriam kan eveneens een gelijkwaardigheid van haar secundair onderwijs aanvragen, gezien zij een technische richting volgde, bestaat het aanvraagdossier uit:

- Een ingevuld en ondertekend aanvraagformulier (bijlage 1)
- Een kopie van het diploma secundair onderwijs
- Een kopie van de puntenlijst van het laatste jaar

Indien het diploma en de puntenlijst niet in het Nederlands, Frans, Engels of Duits zijn, voegen we ook een beëdigde vertaling toe, die uit België moet komen.

7.

Ondanks het feit dat Aleksandr er niet zal in slagen om een volledig dossier samen te stellen om academische gelijkwaardigheid aan te vragen, kan hij toch een aanvraag indienen. Als asielzoeker kan hij een onvolledig dossier indienen, met verduidelijking van zijn statuut. Om toch zoveel mogelijk informatie aan zijn dossier toe te voegen, kan Aleksandr de inhoud van de vakken zelf opstellen en een samenvatting van zijn thesis maken. We stellen een aanvraag samen met:

- Een ondertekend en ingevuld aanvraagformulier
- 4 kopieën van het 'tijdelijke certificaat'

- 4 kopieën van de puntenlijsten
- 4 kopieën van de zelfgemaakte inhoud van alle vakken van zijn opleiding
- 4 kopieën van de samenvatting van de thesis
- 4 kopieën van het bewijs van zijn statuut als asielzoeker

Indien het certificaat en de puntenlijst niet in het Nederlands, Frans, Engels of Duits zijn, voegen we ook een originele beëdigde vertaling en 3 kopieën ervan toe.

Bij het onderdeel 'extra opmerkingen' van het aanvraagformulier kan Aleksandr benadrukken dat het onmogelijk was aan meer documenten te geraken en wijzen op de manier waarop hij dit heeft opgelost. Hij kan eveneens nadrukkelijk vermelden dat hij graag op een verkennend gesprek bij de adviserende instellingen zou gaan, om zijn onvolledig dossier te verduidelijken. Een niveaubepaling verkrijgen is eveneens mogelijk; we stellen een dossier samen met een ingevuld en ondertekend aanvraagformulier, een kopie van het certificaat, , eventueel een originele beëdigde vertaling van beide voorgaande documenten en een kopie van het bewijs dat Aleksandr een kandidaat-vluchteling is. In principe is een kopie van de puntenlijst niet nodig maar aangezien er enkel een tijdelijk certificaat kan opgestuurd worden, is het toch wenselijk.

8.

Gabriela's diploma is zeer landspecifiek en kan daarom niet vergeleken worden met het Vlaamse equivalent. Enkel en alleen wanneer Gabriela afstudeerde in de richting 'internationaal recht', bestaat een mogelijkheid om de academische gelijkwaardigheid aan te vragen. Als Gabriela als juriste wil werken, zal zij hier moeten studeren om het Vlaamse diploma te behalen.

Indien Gabriela hierin geïnteresseerd is, kan ze proberen om studieduurverkorting te verkrijgen voor de opleiding 'Rechtspraak' aan een Vlaamse hogeschool of voor de studie rechten aan een Vlaamse universiteit.

Een niveaubepaling is wel mogelijk; hiervoor stellen we een dossier samen met een ingevuld en ondertekend aanvraagformulier en een kopie van het diploma.

Gabriela kan natuurlijk ook een gelijkwaardigheid van haar diploma secundair onderwijs aanvragen. Haar dossier zal bestaan uit:

- Een ingevuld en ondertekend aanvraagformulier (bijlage 1)
- Een kopie van het diploma secundair onderwijs
- Een kopie van de niveaubepaling

Indien het diploma niet in het Nederlands, Frans, Engels of Duits zijn, voegen we ook een beëdigde vertaling toe, die door een Belgische beëdigde vertaler gemaakt moet zijn.

Ook de studiebewijzen van de avondschoollopleidingen Engels, Frans en informatica zou Gabriela kunnen laten gelijkschakelen met Vlaamse getuigschriften binnen het volwassenenonderwijs, als deze qua duur en studie-inhoud hiermee overeenstemmen. Om een dossier voor deze studiebewijzen samen te stellen, verzamelt Gabriela van elke opleiding de volgende documenten:

- Een ingevuld en ondertekend aanvraagformulier 'gelijkwaardigheidsverklaring'
- Een kopie van het studiebewijs
- Een attest van de instelling met gedetailleerde informatie: Welke vakken omvatte de opleiding? Wat was de inhoud van deze vakken? Hoeveel lessen werd aan elk vak besteed? Het niveau van de gevolgde opleiding? Was het gevolgde onderwijs voltijds of deeltijds? Welk departement reikte het diploma uit?
- Kopie van documenten relevante werkervaring (vb. werkattesten, contracten, aanbevelingsbrieven, enzovoort)

Indien deze documenten niet in het Nederlands, Frans, Engels of Duits zijn, voegen we ook een beëdigde vertaling ervan toe. Deze mag zowel uit het land van herkomst komen als in België gemaakt zijn.

9.

Gezien de medische school in kwestie niet als hoger onderwijs erkend is, kunnen we geen academische gelijk-

waardigheid aanvragen om haar diploma te vergelijken met een Graduaat Verpleegkunde. Dit geldt ook voor de professionele erkenning. (Voldaan aan de voorwaarden van professionele erkenning: (1) EU-onderdaan, (2) onderwijsinstelling in de EU, (3) gereguleerd beroep (verpleegkundige), (4) minimum 3 jaar studies).

Een tweede optie zou zijn om het diploma te vergelijken met een diploma secundair onderwijs 4^e Graad Verpleegkunde BSO, maar ook hiervoor is de duur van de studies van Agnieska te kort (2 jaar ipv 3). Zij kan eventueel proberen studieduurverkortings te verkrijgen bij een Vlaamse onderwijsinstelling en zo het diploma 4^e graad verpleegkunde behalen.

Voor een aanvraag secundaire gelijkwaardigheid voegen we Agnieska's secundair en postsecundair onderwijs samen, om zo aan 13 jaar studies komen. Het resultaat van deze aanvraag zal hoogstwaarschijnlijk de gelijkwaardigheid met het TSO diploma 'aspirant-verpleegster' (A3) zijn. We stellen een dossier samen met:

- Een ingevuld en ondertekend aanvraagformulier
- Een kopie van het diploma postsecundair onderwijs en het diploma beroepssecundair onderwijs
- Een kopie van de puntenlijsten van elk jaar van deze beide opleidingen
- Een kopie van eventuele informatie over de stages

Indien deze documenten niet in het Nederlands, Frans, Engels of Duits zijn, voegen we ook een beëdigde vertaling toe, die door een Belgische beëdigde vertaler gemaakt moet zijn.

10.

Gezien Litouwen sinds kort is toetreden tot de EU, is de professionele erkenning mogelijk voor Iliana. (Voldaan aan de voorwaarden: (1) EU-onderdaan, (2) onderwijsinstelling in de EU, (3) gereguleerd beroep (onderwijs), (4) minimum 3 jaar studies). Dit is haar beste optie om zo snel mogelijk als lerares aan de slag te kunnen. Na het verkrijgen van de professionele erkenning, zal zij nog moeten slagen voor het taalexamen van grondige kennis Nederlands. Ze heeft hiervoor 3 jaar de tijd. Haar aanvraag zal bestaan uit:

- Een ondertekend en ingevuld aanvraagformulier
- Een kopie van het basisdiploma (Baccalaureaat) + een kopie van het lerarendiploma (Magister)
- Een kopie van de identiteitskaart
- Een attest van het ministerie van onderwijs van het herkomstland of van een NARIC – centrum in het land waarin staat dat (1) de instelling een erkende hoger onderwijsinstelling is, (2) de studieduur minimum 3 jaar was en (3) wat de precieze onderwijsbevoegdheden waren van de aanvrager in het land van herkomst.

Indien deze documenten niet in het Nederlands, Frans, Engels of Duits zijn, voegen we ook een beëdigde vertaling toe, die in het herkomstland gemaakt mag zijn.

Indien Iliana het nodig acht, kan zij ook nog de academische gelijkwaardigheid aanvragen, om haar diploma te vergelijken met een gelijkaardig Vlaams diploma.

Ook de niveaubepaling is mogelijk: hiervoor stellen we een dossier samen met een ingevuld en ondertekend aanvraagformulier en een kopie van beide diploma's (Baccalaureaat en Magister) en eventueel een originele beëdigde vertaling van deze documenten.

Als zij dit wenst, kan Iliana ook de secundaire gelijkwaardigheid vragen. Hiervoor stelt zij een aanvraag als volgt samen:

- Een ingevuld en ondertekend aanvraagformulier (bijlage 1)
- Een kopie van het diploma algemeen secundair onderwijs (10 jaar)
- Een kopie van het secundair kunstonderwijs (3 jaar)
- Een kopie van de puntenlijsten van het diploma kunstonderwijs (van alle 3 de jaren)

Indien de diploma's en de puntenlijsten niet in het Nederlands, Frans, Engels of Duits zijn, voegen we ook een beëdigde vertaling toe, die uit België moet komen.